

LA + VIDA
ESPIRITUAL
BUENOS
AIRES

LIBRERIA
LUBLANA

DUHOUANO
AUGUST 1981
ZULLENZO

En la Eucaristía recordamos a Jesús

Así como desde su nacimiento, la Iglesia reconoció en el Bautismo el primer signo de la iniciación cristiana, también desde el comienzo, ella celebró lo que se llamaba la "Fracción del pan", para conmemorar la Última Cena de Jesús. Porque la Iglesia "extraña" a Jesús, y como una Esposa fiel, lo recuerda haciendo lo que El nos ordenó antes de separarse visiblemente de nosotros.

Lo que Jesús nos ordenó, es que ofreciéramos y recibiéramos su Cuerpo y su Sangre para dar gracias a Dios por la obra de su amor, que culmina en el Misterio Pascual de nuestra salvación. Por eso designamos a la Cena del Señor con el nombre de "Eucaristía", que significa "Acción de Gracias". Con el tiempo y por razones no del todo conocidas, se la llamó "Misa", y este nombre ha prevalecido en el lenguaje común.

La Eucaristía es el centro de nuestra fe y de nuestra vida cristiana. El motivo es evidente: cada vez que comemos el Cuerpo y bebemos la Sangre del Señor, anunciamos su Muerte y proclamamos su Resurrección. Y gracias a ese Sacrificio pascual, quedó sellada nuestra Alianza con Dios. Por eso, en cada Misa se nos recuerda: "Este es el Sacramento de nuestra fe".

Pregovori o znanju

Najučenejši je ta, kdor sebe pozna. (slovenski)

Ni moder, kdor veliko reči zna,

ampak ta, kdor zna, česar mu je treba. (slovenski)

Ni pomembno, koliko znaš, temveč kako znaš. (francoski)

Kdor ne zna, naj bo doma. (slovenski)

Kdor zna, brž dokonča. (slovenski)

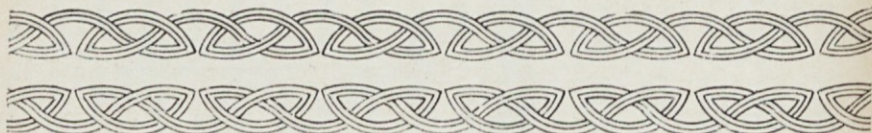
Znanje, ki se vsak dan ne izpopolnjuje,

se z vsakim dnem zmanjšuje. (kitajski)

Kdor hoče veliko znati, ne sme mnogo spati. (slovenski)

Česar se Janez ne učil, tudi Janez ne zna. (slovenski)

Pava krasí perje, človeka krasí znanje. (ruski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE.

LETO 48

AVGUST 1981

Kščanska družina - korenina naše skupnosti

Korenina pomeni izvor in rast drevesa.

Zdravje korenin prinaša močno in plodnosno drevje. Nad suhim drevesom pa je nastavljena sekira, ker so bile gnile korenine tiste, ki niso pošiljale sokov, da bi drevo zelenelo in rodilo.

Pri korenini se začenjajo tudi družbena telesa, tudi skupnost, narod in Cerkev.

Cerkev ima korenine v krščanski družini.

Sile človeške slabosti in demonskega zla se zaganjajo v ustanovo in zasledujejo končni cilj: iztrebiti pojem družine. Sadovi dežel, ki sprejemajo misel za državno vodilo, so vidni: pomanjkanje novih človeških življenj, izumiranje, razdrte družine, otroci-sirote pri živih starših, podivjana mladinska gibanja in brezbožna družba.

Narava, vera in družina hodijo z roko v roki.

Ali hočemo zdravo, močno krščansko slovensko skupnost? Ali hočemo močan slovenski narod? Ali hočemo, da bomo lepo živeli?

Začnimo pri korenini, pri družini, pokristjanimo svojo družino, pojem družine, namen družine.

Krščanska družina spolnjuje božjo zapoved. Tudi zaupa božji zapovedi. Bog Oče ne more dati zapovedi, ki bi bila otrokom v škodo.

Krščanska družina uporablja naravno svobodo, ki jo božji za-

kon ureja. Zato je tudi odgovorna za nova življenja in za pomanjkanja novega življenja. Krščanska družina je modra in zmerna. Modrost ji ne uklenjuje poguma, zmernost razporeja vrednote v družini, ne da se omajati mišljenju poganskih „normalnih“ sosedov, ki so jim uboji nerojenih otrok podlaga „napredujočega gospodarstva“.

Naša družina naj bo narodno zakoreninjena. Ta zakoreninjenost včasih stane, boli in utruja, zmerom pa prinaša nam samim najprej, potem pa sorojakom življenja, zagona, notranjega zadovoljstva in blagoslova. Ne more biti drugače. Žrtve vedno oplodijo človekovo notranjost, iz te pa priteka blagoslov družbi in narodu. Narod in Cerkev potrebujeta krščanskih družin, mi pa smo odgovorni zanje.

Marija - tvoj in moj jutri

Ob vseh podobah Vnebovzete, ki sem jih videl po cerkvah, galerijah in muzejih, mi je ostajala v srcu neka praznina, neka pomanjkljivost. Namreč nobena podoba mi ni povedala tistega, kar sam pričakujem od praznika Vnebovzete. Zares tega ne more nihče upodobiti, še sam ostajam nem in mrtvouden v taki nalogi. Vnebovzetje je podoba jutrišnjega dne vsakega človeka. Ne le Kristusovo vstajenje in vnebohod, temveč tudi Marijino vnebovzetje nam kaže življenjski cilj slehernega človeka na zemlji.

Posebej v našem času je zelo tvegano govoriti o takih ciljih, ki jih ne moreš niti videti, niti otipati. Toda kljub vsemu ostaja dejstvo take prihodnosti neizpodbitno, ni se mu moč izogniti, naj ga zanikamo ali ob-

idemo, uiti ne moremo. Človek se velikokrat čuti prikrajšane-ga, oropanega, ogoljufanega, ko se spomni na zadnji korak zemeljskega življenja. Ne more se sprijazniti s tem, da bo moral vse dobrine, ki mu jih nudi svet tehnike atomske dobe, pustiti in začeti znova, vsaj delček vsakdanjih trudov in žuljev bi rad ponesel s seboj, pa ne more. Le tisto, česar ni moč ne izmeriti, ne stehtati, ga bo spremljalo, to je dobrota srca in dela usmiljenja. Vprašanje, če mu prav neprizadevnost za tovrstne izdelke ne dela preglavic? Saj poleg mnogih drugih pomanjkljivosti slovi sodobnik po trdem in majhnem srcu.

In kljub temu ostaja zadnji korak neizpodbitno dejstvo. Ko bomo na nedeljo po prazniku Vnebovzetja romali v Marijino

Marija v nebesa vzeta (Murillo)

svetišče v Lourdes, prepevali Mariji, jo prosili in se ji izročali, bi bilo dobro tudi temu posvetiti katero misel. Da se ne bi izgubljali le v čustvenih manifestacijah neke zunanje vernosti, ki je včasih še kako vprašljiva, bi morda obrnili svojo misel tudi na to, kar nam hoče praznik Vnebovzete povedati. Čeprav nam podaja neizkustveno stvarnost, je vendar le-ta bistveni del naše vere, ki bi morala voditi življenje posameznika, oplajati njegove odločitve in obarvati vsa dejanja. Predvsem dejstvo našega zadnjega cilja bi nas moralo globlje zadeti in napolniti s srečo. Mi pa pred njim trepetamo in se ga bojimo. Podobni smo otroku pred rojstvom, ki trepeta pred novo stvarnostjo, v katero je primoran iti. Krčevito se brani odhoda iz navajenega življenja, oklepa se starega. In vendar potem, ko stopi v novo stvarnost, zopet hoče ostati v le-tej, za kar troši vse preveč življenjske moči. Vseh nas je vsaj nekoliko strah pred novim, strah pa nas je, ker nimamo zaupanja v besedo, ki že mnogo stoletij prihaja k nam.

Marija je podoba novega stvarstva, ki ga človeštvo gradi že od svojih prvotnih začetkov sem. Kljub padcem in uporom se mu bližamo, ker je življenje kakor reka. Ovire jo vrtinčijo, ustvarjajo slapove, so teske in tolmane, a ona teče naprej vse do izliva. Z nami in

Posveti, sonček, posveti,
grozdek na trti pogrej!
Sladkega soka mu vbrizgni,
se jagodam zlatim nasmej!

In moštek sladák je vzkipel,
v vrčih srebrnih zori.
Božji služabnik povzdigne:
glej, v rokah že Rešnja je kri!

Jože Krivec

našim življenjem je prav tako! Marija je potegnila od izvira do izliva ravno črto; to je bil njen: „Zgodi se mi po tvoji besedi!“ Mi pa ljubimo brzice, vijuge in vrtince. Kolikokrat bi lahko z malo poguma izravnali pot, z malo dobre volje preprečili padeč. In še nekaj bi izkusili: krčevita zakoreninjenost v sedanje življenje bi se zrahljala, postala predana božji volji. Nova stvarnost bi dobila nov čar.

Če v glavnem opravljamo svoja dela z mislijo na njihov konec, potem smo v veri temu načelu nezvesti, ker konca največkrat niti ne prikličemo v zavest, ne da bi se nanj ozirali. Pa bi nas prav ta moral spremeniti v drugačne, bolj človeške, odprte ljudi. Tak bi naj bil praznik Vnebovzete, praznik z odsevom v vsakdanjem bivanju. Vnebovzeta, hitim ti nasproti, ne v praznik, ampak v svoj vsakdan!

Kruh za novi svet

Svetovni evharistični kongres v Lurdu od 16. do 23. julija bo ob stoletnici prvega takšnega kongresa v francoskem mestu Lillu.

Jezus si ni privzel podobe kruha in vina zato, da bi ostal svetu skrit in nepoznan, temveč da bi trajno bival med nami in bi se kristjani njegove navzočnosti zavedali. Toda v prejšnjem stoletju je začel svet Kristusa izrivati iz javnosti, kakor da nima nastajajoči industrijski družbi ničesar povedati. Toda Kristus v evharistiji je Bog in človek, zato mu gre zasebno in javno češčenje. On je Odrešenik vsakega človeka in ve-

soljnega sveta, zato ima pravico, da ga iz tihih cerkva povedemo na mestne ulice, v parke in na stadione in mu kot veliko občestvo verujočih javno izpovemo svojo vero, zvestobo in ljubezen.

Ta misel v prejšnjem stoletju ni dala miru trem Francozom. To so bili Gaston de Segur, Tomisier in Filibert Varun, vsi iz mesta Lille. Premišljevali so o sklicanju evharističnega kongresa. Začetek je bil težak. Ni bilo lahko pridobiti ljudi za to zamisel. Ko pa se je zanjo zavzel novi papež Leon XIII. (1878-1903), se je stvar obrnila na boljše. Leta 1881 se je v Lillu že mogel sestati prvi mednarodni evharistični kongres. Njegovi sadovi so bili veliki, zato so ustanovili stalni odbor, ki naj bi pripravljal naslednje evharistične kongrese. Doslej jih je bilo že 41, zadnji je bil pred 5 leti v ameriškem mestu Filadelfiji.

Ob mednarodnih so se zvrstili narodni, državni, škofijski in metropolitanski kongresi. Evharistični kongres leta 1935 v Ljubljani lahko imenujemo največjo versko slavnost, kar smo jih Slovenci v zgodovini doživeli. Zadnji dan kongresa se je zbralo na ljubljanskem stadionu k maši papeževega legata Hlonda nad 120.000 ljudi, prejšnji dan pa je bilo 30.000 otrok.

Kongres v Lurdu bo trajal 8 dni. Zvrstila se bodo številna bogoslužja, srečanja, konference, ljudske pobožnosti v raznih jezikih. Vsak dan bo glavna misel posvečena enemu vidiku evharistične skrivnosti. Ves kongres pa se bo razvijal pod geslom: Jezus Kristus — razlomljeni kruh za novi svet.

Novi svet. Kaj pomeni ta beseda? Novi svet mora biti drugačen, boljši od sedanjega. Tudi v sedanjem svetu je marsikaj dobrega. Vendar današnje družbo pretresa tudi kriza vrednot. V ljudeh je ugasnil občutek za sveto in s tem tudi zavest o mejah, ki naj jih človek, če hoče

ohraniti svoje dostojanstvo, ne prestopi.

V novem svetu naj bi zmagala resnica nad lažjo, ljubezen nad sovraštvom, pravica nad krivico, svetost nad grehom. To se bo dokončno zgodilo ob koncu sveta, ko bomo „videli“ tudi novo nebo in novo zemljo (prim. Raz 21, 1). Toda novi svet se je že začel in ime mu je evharistija — vstali Kristus, navzoč med nami pod podobo kruha in vina, pri maši, na naših oltarjih. Novi svet raste sredi sedanjega, kadar se oklepamo evharistije in v njej iščemo moči za boj zoper zlo, ki ga nosimo v sebi, in zoper zlo, ki ga vidimo okoli nas in v svetu.

Treba je v vsej jasnosti dobro doumeti poklic in poslanstvo božjega ljudstva, ki potuje skozi svet v večno domovino. Enako jasno je treba doumeti, kdo je škof, duhovnik, diakon; kakšno je njihovo določeno in nenadomestljivo poslanstvo v službi božjemu ljudstvu; kaj loči te osebe, ki so po svetem redu posvečene, od drugih članov božjega ljudstva. Prav tako jasno je treba doumeti, kaj so in kaj delajo druge osebe, moški in ženske, ki so tudi posvečene za službo božjemu ljudstvu po redovnih zaobljubah ali po po drugih svetih vezeh. To jasnejše spoznanje v luči vere nas bo pripeljalo do tega, da se bomo Bogu zahvaljevali in ga slavili zaradi obilja služb in darov, s katerimi je hotel obogatiti Cerkev. To bo tudi veliko pomagalo, da bo vsak član Cerkve razmišljal o svoji odgovornosti, da bo odkrival svoj osebni poklic in bo plemenito pripravljen sprejeti svojo službo v cerkveni skupnosti z močjo in milostjo Svetega Duha.

Janez Pavel II.

Slehera delna Cerkev, ki je močna v veri in se zaveda svojega poslanstva, mora darovati Kristusu Gospodu vse svoje sodelovanje, kakršnega je zmožna, da svoje apostolske sile nenehno živí, v njih raste in jih obnavlja. Zadnji koncil je upravičeno podčrtal, da ima celotna krščanska skupnost dolžnost delati za poklice. Če je Gospod hotel, da smo tako odgovorni za življenje in prihodnost Cerkve, ali moremo odkloniti čast in zaupanje, ki nam ga daje?

Janez Pavel II.

Zdravljenje Janeza Pavla II.

V julijski številki naše revije smo s kroniko o papeževem okrevanju po zločinskem atentatu nanj prišli do ponedeljka 18. maja, ko so ga iz šok sobe preselili v navadno sobo v 10. nadstropju klinike. Ob papežu so bili nato osebni tajniki, vsak dan pa so prihajali iz Vatikana njegovi najožji sodelavci. Tako je papež tedaj začel opravljati nekatera dela, med drugim je kar v postelji podpisal nekaj listin, vendar so mu zdravniki in sodelavci skušali večje napore prihraniti.

Iz vseh delov sveta so prihajali izrazi sočustvovanja in simpatij. Posamezniki in delegacije so obi-

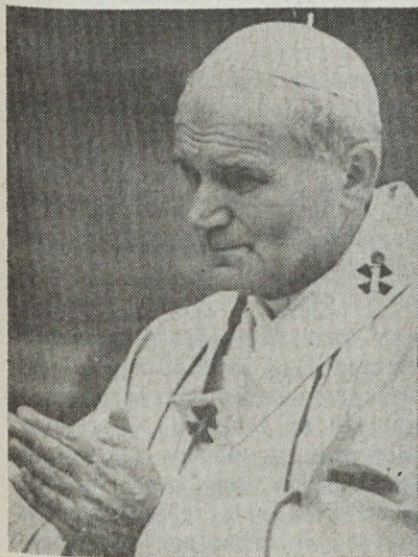
skovali kliniko in se vpisali v posebno knjigo obiskovalcev.

Med okrevanjem so se zdravniki borili zlasti proti dvema nevarnostima: krvavitvi in vnetjem. Manjši kirurški poseg, ki bo dokončno uredil prebavni trakt, bodo izvršili enkrat v juliju.

V soboto 23. maja je zdravniška ekipa izdala sporočilo, da je papež zunaj življenjske nevarnosti. Sporočilo se glasi: „Deveti dan po operaciji je zdravstveno stanje svetega očeta zadovoljivo. Vse glavne biološke funkcije delujejo povsem normalno. Krvni pritisk znaša 145/85, srce bije osemdesetkrat v minuti, dihanje 14-16 na minuto. Temperatura je 37 stopinj. Kar zadeva nadaljnji razvoj, je jasno, da je papež zunaj smrtne nevarnosti; če ne bo zapletov, bo zdravljenje trajalo še 60 dni.“

Vsak dan je že sedel v naslanjaču in vsak dan več hodil. V soboto je začel uživati več hrane, v nedeljo pa so objavili, da ni potrebna posebna dieta.

V nedeljo 24. maja je bilo na Trgu sv. Petra nad 20.000 ljudi. Tehniki vatikanskega radia so papežev nagovor posneli in ga opoldne oddajali po zvočnikih: „... Trpljenje, ki ga sprejemamo v edinosti s trpečim Kristusom, ima neizmerno vrednost v božjem odrešilnem načrtu. S svetim Pav-

lom bom torej ponovil: Zdaj se veselim v trpljenju in na svojem mesu dopolnjujem, kar nedostaja bridkostim Kristusovim, za njegovo telo, ki je Cerkev. Vse bolnike vabim, naj se mi pridružijo v svojih bolečinah v korist Cerkve. Marija naj nam bo v oporo in tolažbo...“

Na praznik vnebohoda, 28. maja, je umrl kardinal Štefan Višinski zaradi tumorja na prebavilih, ki se je zelo hitro razvijal. Komaj tri dni pred smrtjo se je še pogovarjal po telefonu s papežem. Janeza Pavla II. je smrt prijatelja in vzornika prizadela. Spremljanje dogodkov v Cerkvi in zunaj nje, številni obiski in opravljanje nekaterih dejavnosti so sv. očeta precej izmučili. Globoka žalost ob izgubi prijatelja Višinskega in skrb za usodo preskušane poljskega naroda sta pustila na papeževem obrazu vidne sledove potrnosti, utrujenosti in vidne upadlosti. Vidni znaki hujšanja, posledica pretiranega napora, so v četrtek 28. maja zaskrbeli tudi zdravnike, ki so papežu svetovali, naj odloži delo in počiva. Neki zdravnik je dejal, da je papež najpotrpežljivejši bolnik, kar so jih zdravniki klinike kdajkoli imeli.

Janeza Pavla II. je redno dvakrat na dan obiskoval vatikanski državni tajnik kardinal Casaroli in mu poročal o najnovejših dogodkih v kuriji. Prihajali so tudi drugi vatikanski uradniki.

Zdravstveno stanje se je zbolj-

ševalo z dneva v dan. Spal je mirno in brez uspavalnih pripomočkov. Ko se je zbudil, je molil brezvir, nato je sledil zdravniški obisk. Previdno in v zmernih količinah je začel uživati najrazličnejšo hrano. Kazalec na levi roki je bil resno poškodovan, krogla je namreč prebila sklep med drugim in tretjim členkom, zato so mu zdravniki prst imobilizirali; prst bo po zacelitvi ostal trd.

V nagovoru na vernike — posnetem na trak — v nedeljo 31. maja se je spomnil kardinala Višinskega, svojega neuresničenega potovanja v Švico in binkoštnega shoda škofov vsega sveta v Rimu.

V bolnišnici je papež budno spremljal zaskrbljujoče dogodke v Libanonu in na Poljskem. Z bolniške postelje je poslal posebno poslanico libanonskemu predsedniku Sarkisu. V njej je odgovorne sile pozval k miru in Libanonce povabil k obnovi domovine.

Pogrebne slovesnosti kardinala Višinskega je spremljal po vatikanskem radiu. Potem ko je kardinal Macharski končal govor, je papež maševal in se tako v duhu pridružil rojakom na Trgu zmag v Varšavi.

V torek 2. junija so zdravniki še zmanjšali količino zdravil. Papežu so dovolili, da je hodil po sobi in po hodniku. V sredo so zdravniki po obisku zapisali, da je papež po vsem, kar je preživel v zadnjih dneh, zelo utrujen, da pa je to normalno.. Življenjske

moči se mu ponovno vračajo, postal je mirnejši, gibčnejši in bolj sproščen.

V četrtek 4. junija pa je Janez Pavel II. presenetil z nepričakovanim odhodom iz bolnišnice. Zdravniki, ki so ga zdravili, so zapisali v skupnem zdravniškem sporočilu: „Danes ob 19. uri je papež Janez Pavel II. odpuščen iz bolnišnice Gemelli. Postoperacijsko stanje se normalno izboljšuje, kliničnofunkcionalni parametri so v mejah normale. Papežu se postopoma vračajo moči. V sedanjem stanju, ko pričakujemo drugi potrební poseg, zdravniška pomoč v bolnišnici ni več potrebna. Ob koncu zdravljenja želimo zdravniki izraziti svojo sinovsko

ganjenost in hvaležnost za zaupanje, ki nam je bila izkazana, in za pričevanje krščanske trdnosti, notranje ubranosti in potrpežljive pripravljenosti, ki jo je sv. oče nenehno skazoval vsem, ki smo mu tako ali drugače stregli.“

Papež se je prijazno poslovil od osebja klinike in se v spremstvu osebnega tajnika odpeljal skozi mesto v Vatikan, kjer ga je vatiškansko osebje prisrčno sprejelo na dvorišču sv. Damaza. Ob 19.33 je papež z okna svoje sobe pozdravil zbrane vernike na Trgu sv. Petra. Po blagoslovu je odšel počivat.

V nedeljo 7. junija dopoldne je bila v baziliki sv. Petra slovesna proslava 1600-letnice cari-

grajskega koncila, ki je opredelil nauk Cerkve o Svetem Duhu. Zbrali so se predstavniki škofovskih konferenc vsega sveta. Navzočih je bilo 300 škofov iz 80 držav. Med mašo po evangeliju so s traku poslušali papeževo pridigo, ki jo je malo prej posnel vatikanski radio. Papež se je spomnil na zgodovinski dogodek, zaradi katerega so se zbrali. Nato je vesel pozdravil odposlanca carigrajskega ekumenskega patriarha. Večkrat je v govoru močno poudaril željo in potrebo po edinosti. Ob koncu maše pa se je papež pojavil v notranji loži bazilike in pozdravil škofe in vernike. Kratko jim je spregovoril in jim podelil apostolski blagoslov. Tako je prvič po atentatu prišel v baziliko sv. Petra.

Opoldne so Trg sv. Petra napolnili verniki. Vatikanski radio je kratek nagovor posnel že prej ob koncu prenosa pa se je papež pojavil tudi osebno. Ljudje so ga viharno pozdravili, on pa je odmolil „Raduj se, Kraljica nebeška“ in jih blagoslovil. Omenil je tudi popoldansko slovesnost v cerkvi Marije Velike ob 1550-letnici efeškega koncila, kjer je bi-

la razglašena verska resnica, da je Marija božja Mati.

V soboto 20. junija je presenetila svet novica, da se je papež moral ponovno internirati v kliniko Gemelli. Kot vzrok so navedli v Vatikanu, da je papež že celih 14 dni imel vročino. Zdravniki so se bali, da ima vnetje na prebavnih organih. V tem primeru bi ga morali čimprej ponovno operirati. Predpisali so mu popoln počitek za ves čas okrevanja, morda za kakšna dva meseca.

Po analizi krvi, vode in radiografiji prsnega koša so zdravniki pršli do spoznanja, da ima papež vnetje prsne mreže.

Zdravniki so tudi izjavili, da je potreba ponovne internacije v kliniko imela na papeža nekatere psihološke posledice: zgubil je apetit, postal je bolj molčeč, govori največ s svojim tajnikom, poljskim duhovnikom Dziwiszem, in pretežno del časa posveča molitvi v tišini.

Zdravstveno stanje cerkvenega poveljavca ni le njegova osebna zadeva, marveč zadeva celotne Cerkve. Tudi je potrebno, da molimo še naprej za njegovo popolno in čimprejšnje ozdravljenje.

Vedite, da ni ničesar višjega in močnejšega in bolj zdravega in koristnega za nadaljnje življenje, kot je kak dober spomin, ki si ga posebej ohranimo še iz detinstva, iz hiše svojih staršev. Veliko vam govorijo o vaši vzgoji, toda tak čudovit, svet spomin, ohranjen iz otroških let, je morda ravno najboljša vzgoja. Če odnese človek v življenje veliko takih spominov, je rešen za vse žive dni. In četudi nam ostane v srcu en sam lep spomin, utegne tudi to kdaj pomagati naši rešitvi.

Fedor M. Dostojevski

Pastirsko pismo katoliških škofov Jugoslavije za mednarodno leto prizadetih

1. Dragi bratje in sestre v Kristusu! Znano vam je, da je generalna skupščina Organizacije združenih narodov leto 1981 razglasila za mednarodno leto prizadetih. Namen tega leta je opozoriti javno mnenje na težave in nerazumevanja, s katerimi se morajo boriti tisti, ki so telesno prizadeti ali invalidi, in tisti, ki se zaradi katerekoli telesne ali duševne motnje ne morejo enakovredno vključiti v normalno življenje. Tudi Sveti sedež je dne 4. marca 1981 objavil poseben dokument, v katerem razvija nekaj splošnih načel, še več pa poudarja konkretnih praktičnih navodil za ravnanje s prizadetimi. Tako prispeva svoj delež v korist prizadetih. To leto prizadetih hoče spodbuditi vlade, organizacije, skupine in posameznike, da prizadetim pomagajo najprej s tem, da jih sprejmejo kot osebnosti, jim priznajo temeljno pravico do življenja, jim dajo vso potrebno zdravstveno in vzgojno pomoč, da se njihova prizadetost zmanjša, jih kolikor mogoče vključijo v ustvarjalni proces. Spremeniti pa želi tudi način mišljenja sodobne potrošniške družbe, ki pogo-

sto vrednoti človeka samo po njegovem delovnem učinku. Opozarja prav tako na korenine ali vzroke prizadetosti, ki jih je treba odpraviti: vojne, premalo učinkovito varstvo pri delu, zdravju škodljivo onesnaževanje okolja, čezmerno uživanje alkohola in drugih mamil, neodgovorno obnašanje v prometu. Samim prizadetim pa to leto želi okrepiti pogum, jim utrditi zaupanje vase spriči dejstva, da družba in posamezniki nanje niso pozabili in da njihovo prizadetost sprejemajo kot eno izmed oblik človeškega bivanja.

2. Pobuda svetovne organizacije je hvalevredna in vatikanski dokument jo pohvali ter jo s svojimi prispevki še bolj utemelji in podkrepi. Naš božji Učitelj Jezus Kristus je v dneh svojega življenja na zemlji „hodil od kraja v kraj, delil dobrote in ozdravljaval vse“ (Apd 10, 38) in tudi nam, svojim učencem, naroča, naj ga spoznamo in mu strežemo v teh njegovih „najmanjših bratih“ (prim. Mt 25, 40). Po zgledu in naročilu svojega Ustanovitelja je Cerkev od prvih časov svoje zgodovine vse do danes namenjala

posebno skrb bolnim in trpečim, zanje je ustanavljala bolnišnice in druge podobne zavode, junaški pričevalci krščanske ljubezni do bližnjega pa so za nego in strežbo bolnim in trpečim osnovali moške in ženske redovne skupnosti, katerih člani gledajo v tistih, katerim strežejo in služijo, Kristusa samega in se jim zato posvečajo z vso ljubeznijo in spoštovanjem. Papeški dokument s priznanjem spominja na vsa občestva in združenja, vse redovnike in redovnice, vse prostovoljne pomočnike laiškega stanu, ki se posvečajo službi prizadetim in s tem izpričujejo nenehno življenjskost tiste ljubezni, ki ne pozna nikakršnih ovir.

3. Katoliški škofje Jugoslavije želimo s tem svojim pastirskim pismom vam, ki ste zdravi in neprizadeti, odpreti oči, srca in roke za tiste brate in sestre okoli nas, ki so duševno ali telesno prizadeti; vam, dragi invalidi in prizadeti, pa želimo z njim prinesiti upanje, v vaša srca vlititi tolažbo in pogum. „Prav vi, ki trpite zaradi kakšne prizadetosti na telesu ali na duhu, se lahko prištevate med Jezusove prijatelje, ki so na poseben način ljubljeni“ (prim. nagovor papeža Janeza Pavla II. invalidom in bolnikom v Osnabrücku 16. novembra 1980). Še več: niste samo Jezusovi posebni prijatelji, ampak tudi njegovi sodelavci pri odrešenju sveta, če križ svoje invalidnosti in prizadetosti nosite povezani z

njim. Za vsakega od vas velja, kar je o sebi zapisal apostol Pavel: „Na svojem mesu dopolnjujem, kar nedostaja bridkostim Kristusovim za njegovo telo, ki je Cerkev“ (Kol 1, 24). Skupaj s škofi vsega sveta, ki so ob koncu drugega vatikanskega koncila leta 1965 naslovili posebno poslanico ubogim, bolnim in trpečim, vam zagotavljamo: „Bodite prepričani, da vaši vzdih in solze globoko odmevajo v naših srcih, saj smo vaši očetje in pastirji. Še težje pa nam je zato, ker ni v naši moči, da bi vam vrnili telesno zdravje ali vam vsaj olajšali fizične bolečine, ki vam jih z najboljšo voljo skušajo omiliti zdravniki, bolničarke in vsi, ki se posvečajo bolnikom.“ Na tem mestu želimo izreči priznanje in zahvalo zdravnikom in zdravstvenemu osebju, vzgojiteljem in terapevtom, specializiranim zavodom in združenjem v naši družbi, ki invalidom in vseh vrst prizadetim strokovno pomagajo, da se morejo čim uspešneje vključiti v normalno življenje. Vsem družinam, ki imajo invalide in prizadete, vsem, ki jim s potrpežljivo velikodušno ljubeznijo strežejo in jih spremljajo, vsi vaši škofje in vsak od nas pravi: „V imenu Jezusa Kristusa, ki ga na skrivnosten način srečujete v svojih trpečih bratih, bi se vam rad zahvalil za to službo, ki je polna odpovedi, hkrati pa bi vam želel dati poguma, da bi tudi v prihodnje ne omagali“ (iz papeže-

vega nagovora v Osnabrückeru).

Kdo so prizadeti in koliko jih je

4. Uradni naziv za tiste, ki jim je letošnje leto posvečeno, je „handikapirani“. V slovenskem je-

ziku bi temu izrazu še najbolj ustrezala beseda „prizadeti“. Za prizadetega velja človek, čigar telesni, duševni in čustveni razvoj je tako moten, da se ne more popolnoma vključiti v normalno družbeno življenje. Po strokovnih ocenah je najmanj 10 odstotkov svetovnega prebivalstva (okoli 450 milijonov) v tem smislu prizadetega. Svetovna zdravstvena organizacija označuje prizadetost kot bolezensko stanje, kot neko pomanjkljivost, kot trajne ali prehodne organske ali duševne motnje, katerih posledica je zmanjšanje bistvenih življenjskih funkcij osebe. Pod to opredelitvijo se skriva neskončna razpredelnica bolečih resničnosti: od tistih, ki so prizadeti od rojstva, pa do onih, ki jim je kakšna bolezen ali nesreča kasneje usodno spremenila tek njihovega življenja. Ljudem, ki imajo zaradi kakršnega koli vzroka okvarjene ali prizadete ude ali so brez enega ali več udov, navadno pravimo invalidi. Mnogi se kot invalidi že rodijo. Če so prizadeta njihova možganska središča za gibanje ali so tudi njihovi gibalni organi zakrneli ali nepravilno razviti, potem ti ljudje ne morejo hoditi in tudi rok ne morejo prav obvladati in uporabljati. Če so prizadeti čutilni organi ali ustrezna možganska središča, je človek slaboviden ali popolnoma slep, slušno prizadet ali čisto gluha, govorno prizadet ali sploh nem. Mnogi postanejo in-

validi kot žrtve nezgod pri delu ali prometnih nesreč, veliko invalidov pa naredijo tudi vojne. Še vedno so pogosti primeri invalidnosti kot posledica raznih hudih bolezni, med katerimi je najbolj znana gobavost. Čeprav je danes mogoče gobavost uspešno zdraviti, je še vedno na svetu okoli 20 milijonov gobavcev, ki so kričeča obtožba brezbriznosti zdravih do trpečih bratov in sester. Papež je v letošnji novoletni pridigi v tej zvezi med drugim dejal: „Če bi samo majhen del proračuna, ki je določen za oboroževalno tekmo, porabili za ta cilj, bi dosegli pomembne uspehe in olajšali usodo številnih trpečih ljudi.“

5. Še globlje kot telesna invalidnost človekovo osebnost zaznamuje prizadetost duha. Zaradi nje se človek samega sebe trajno ali občasno komaj zaveda, v skrajnih primerih pa sploh nikoli. Prirojena duševna prizadetost je skrivnost, ki je sodobna medicinska znanost še ni do kraja razvozlala, saj se tako prizadeti otroci nemalokrat rodijo staršem, ki so duševno povsem zdravi. Taki ljudje ostanejo vse življenje na stopnji neobglenih otrok ter zaradi tega zaslužijo posebno ljubezen in skrb, ne pa prezirljivo pomilovanje, kakor so ga pogosto deležni. Zelo težak greh store zdravniški, če iz lažnega človekoljubja predlagajo in celo izvršijo odpravo plodu. Tudi zavestna brezbriznost pri negi prizadetega dojenčka ali kakšno drugo dejanje, ki

bi vodilo k njegovemu umoru, bi bil napad ne le na zdravniški etos, marveč tudi na neodtujljivo in osnovno pravico do življenja. Tudi oni so ustvarjeni po božji podobi, imajo neumrljivo dušo in so določeni za večno življenje. Jezus se zanje zavzema kot za svoje posebne prijatelje: „Glejte, da ne boste zaničevali katerega teh malih; zakaj povem vam, da njihovi angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta“ (Mt 18, 10). Med duševno prizadetimi je tudi veliko takih, ki so se rodili zdravi, a je bila njihova duševnost načeta kasneje, in sicer iz različnih vzrokov. Pogost vzrok je naglica in napetost sodobnega načina življenja, osamljenost po velikih mestnih središčih ali zapuščenost na podeželju — tej so izpostavljeni predvsem ostareli — iztrganost iz domačega okolja in ne nazadnje tudi izguba vere, ki lahko daje človeku v preizkušnjah nenadomestljivo oporo. Kakor v biološkem območju tako se z isto nujnostjo tudi na duhovnem območju zahteva naravna ekologija. Vedno več je živčnih bolnikov, alkoholikov, zasvojenecv od mamil. Računajo, da je vsak četrti oskrbovanec v bolnišnicah duševni bolnik.

Jezus in prizadeti

6. Kako naj se kristjan in krščanska skupnost obnaša do prizadetih, nas uči Jezus s svojim zgledom in naukom. Postal je človek, da bi odrešil vse ljudi; v ča-

su njegovega življenja na zemlji pa so bili njegovi posebni ljubljenci ubogi, majhni, ponižani, trpeči. Z njimi se je izenačil na svoji poti od revnih jaslí v bethlehemskem hlevu do križa na Kalvariji. Jezus se je obračal posebno k tistim, ki so bili v njegovi okolici izločeni celo iz bogoslužnega zbora: k pohabljenim, hromim in slepim. Osebnó se je zavzemal zanjé in iskal neposrednega srečanja z njimi. Svoje mesijansko poslanstvo je potrjeval s čudeži in najštevilnejši med njimi so bila ozdravljenja. Učencem Janeza Krstnika, ki jih je le-ta poslal k njemu z vprašanjem, če je on napovedani Mesija, je odgovoril: „Pojdite in sporočite Janezu, kar slišite in vidite: sle-

pi spregledujejo in hromi hodijo, gobavi se očiščujejo in gluhi dobivajo sluh, mrtvi se obujajo in ubogim se blagovest oznanja“ (Mt 11, 4-5). Množico prizadetih, ki ga je kmalu obdajala povsod, kjer se je nekoliko dlje ustavil, je notranje razsvetljeval ter jim dopovedoval, da telesno zdravje samo po sebi ni najvišja dobrina. Važnejše je priti „v življenje“ s pohabljenimi udi, kot pa imeti zdrave roke, noge in oči ter biti vržen v peklenški ogenj (prim. Mt 18, 8-9). Kot pogoj za čudež ozdravljenja je zahteval vero in s tem dal vedeti, da je zaupanje v božjo dobroto in usmiljenje tista sila, ki ohranja zdravega duha tudi v bolnem in pohabljenem telesu (prim. Mt 8, 5-10; 9, 27-29; 17, 14-21; Mr 10, 46-52; Jan 11, 1-44). Učil je, da bolezen ni nujno neposredna in otipljiva božja kazen za osebne grehe. Ko je šlo za sleporojenega človega, so ga učenci, ki so gledali na bolezen in sploh na trpljenje kot vsi pravoverni Judje, vprašali: „Učenik, kdo je grešil, on ali njegovi starši, da se je rodil slep?“ Jezus je odgovoril: „Ni grešil ne on in ne njegovi starši, ampak, da se na njem razodenejo božja dela“ (Jan 9, 1-3). Ozdravljenim je dal vedeti, da je zdravje velika dobrina, za katero smo Bogu dolžni hvaležnost (prim. Lk, 11-19). Ljudje, ki so bili priče njegovih čudežev, so zaradi njih slavili Boga, ker so vedeli, da edino on more bolnim telesom in dušam

vračati zdravje. „Vse je prav storil: gluhih je dal, da slišijo, nemim, da govore“ (Mr 7, 37).

Cerkev in prizadeti

7. Ko je Jezus razposlal na misijonsko pot svojih dvainsedemdeset učencev, jim je med drugim naročil: „V katero koli mesto pridete..., ozdravljajte bolnike, ki so v njem“ (Lk 10, 8-9). To naročilo ni veljalo samo za tisto potovanje in za tisti čas, temveč velja za celotno potovanje Kristusove Cerkve skozi človeško zgodovino. Na tem potovanju je vedno veliko takih nesrečnikov, kakršnega je naslikal Jezus v svoji nesmrtni priliki o usmiljenem Samaritanu (Lk 10, 29-37). Jezusovi učenci bi morali v slehernem od njih prepoznati svojega bližnjega in mu priskočiti na pomoč, ne oziraje se na njegovo pripadnost ali nazorsko usmerjenost. V vsakem trpečem človeku trpi Kristus sam in kristjani bomo sojeni po tem, koliko smo mu pomagali. Jasno je povedal, kako nam bo ob sodbi dejal: „Lačen sem bil in ste mi dali jesti, žejen sem bil in ste mi dali piti; popotnik sem bil in ste me sprejeli; nag sem bil in ste me oblekli; bolan sem bil in ste me obikali... Resnično, povem vam: kar ste storili kateremu izmed teh najmanjših bratov, ste meni storili“ (Mt 5, 35-36. 40). Zavest odgovornosti za te Jezusove „najmanjše brate in sestre“ je bila

vedno živa v Cerkvi kot celoti, čeprav je tudi vedno bilo, je in bo veliko njenih članov, ki na to svojo bistveno nalogo pozabljajo. Če spadamo med nje, naj bo to leto prizadetih za nas božji klic, da od krščanskih čustev in besed preidemo k dejanjem.

8. Pred svojim odhodom z zemlje k Očetu je Jezus napovedal, kakšna znamenja bodo spremljala tiste, ki bodo vanj verovali. Eno od njih je tudi to: „Na bolnike bodo roke polagali in ti bodo ozdraveli“ (Mr 16, 18). Ta napoved se je dobesedno uresničevala po rokah apostolov in njihovih učencev (prim. Apd 3, 6; 5, 15-16; 8, 7; 14, 8). Tudi iz življenjepisa mnogih svetnikov vemo, da so imeli dar ozdravljanja. Od vsega začetka pa se v Kristusovi Cerkvi dogajajo čudeži dejavne ljubezni do bližnjega, ki se na poseben način kažejo v skrbi mnogih njenih članov za bolnike, invalide in prizadete. Koncil v Niceji (325) je škofom naročil, da morajo posebno skrb posvečati bolnikom. Sveti Benedikt, oče zahodnega meništvaja in evropske kulture, v svojih redovnih pravilih dvakrat naroča opatu, naj skrbi za bolne brate in romarje. Negi in strežbi bolnikov, mnogokrat kužnih, so se posvečali številni redovi, ki so nastali v okviru katoliške Cerkve. Ustanavljali so bolnišnice in zavetišča, prve ustanove take vrste v Evropi in na svetu sploh. Tudi v naših krajih so blagodejno delo-

vale redovnice sv. Vincencija Paveleskega, znane pod imenom usmiljenke, ki so v službi bolnih in trpečih popolnoma pozabljale nase, niso gledale na delovni čas in niso delale za plačo, ker so v tistih, ki so jim stregle, gledale trpečega Gospoda. V najnovejšem času so take junakinje kršćanske ljubezni tudi redovnice naše rojakinje matere Terezije, misijonarke ljubezni. Katoliška Cerkev je v zgodovini veliko storila za invalide in prizadete in z nezmanjšano ljubeznijo zanje skrbi tudi danes, ko ima samo v Evropi v oskrbi nad 34.000 bolnišnic, dispanzerjev, domov za ostarele, otroških vrtcev in drugih dobrodelnih zavodov, po vsem svetu pa je v cerkvenih rokah več kot 60.000 takih ustanov. Ven-

dar je pri tolikšni množici prizadetih vse to komaj kaj več kot kapljica v morje. V neredkih primerih so prizadeti izrazili, da imajo za osebje in vzgojitelje raje prostovoljce, ker odkrivajo pri njih poseben čut za nesebično solidarno službo. To opažanje nazorno kaže, kako tehnično-poklicna usposobljenost, čeprav je seveda nujno potrebna in jo je treba na vsak način gojiti in razširjati, sama na sebi vendarle ni zadostna. Z visoko usposobljenostjo se mora povezovati bogata zmožnost za vživljanje v človeka. Tisti, ki se posvečajo prizadetim, morajo postati pravi umetniki, da izrazijo pravo kretnjo in povedo primerno besedo.

(Konec prihodnjič)

Izjava škofov o nudizmu

Jugoslovanski škofje so na redni seji v Zagrebu (od 28. do 30. aprila 1981) govorili tudi o pojavi nudizma in sprejeli posebno izjavo:

Mi, jugoslovanski škofje, zbrani na pomladanskem zasedanju škofovske konference, dvigamo dvigamo glas proti vse večjemu valu nudizma na jadranski obali. Na podlagi ankete, ki smo jo izvedli v naših obmorskih nadškofijah in škofijah, je bilo v letu 1980 na naši obali 36 organiziranih nudističnih plaž in brez števila divjih.

Pozivamo našo javnost, ne samo vernike, temveč tudi vse, ki jim je mar humanizem in človeški razvoj naše družbe, da se resno soočijo z občutljivim pojavom nudizma na naši lepi obali. Na ta način bodo pomagali ustvarjati ozračje, ki bo tudi v času letnih dopustov ostalo vredno človekovega dostojanstva.

Kršćanstvo visoko vrednoti člo-

vekovno telo, telesno zdravje in potrebo po odmoru, hkrati pa trezno presoja človeško naravo, ki neobhodno potrebuje spoštovanje intimnosti in sramežljivosti. Izkušnje iz preteklosti in življenjski realizem skupaj izpričujejo, kakšne nevarnosti nastanejo, kadar človek prestopi meje, ki so nekako prirojene njegovi etiki in kulturi. Nikakor ne smemo nasesti naturizmu, ki upošteva človeka samo v njegovih telesnih in bioloških razsežnostih, pozablja pa, da je človek hkrati kulturno, etično in religiozno bitje.

Pojav nudizma je zadeva javnega reda, zato imajo tu odločilno besedo politični in državni organi. Zaradi obvarovanja etičnih vrednot se obračamo na državne oblasti in zahtevamo sledeče:

— Spoštovati je treba veljavne predpise o strogo ločenih in omejenih mestih za nudiste.

— Zapreti je treba tiste obstoječe nudistične plaže, ki so v naseljih ali neposredni bližini prometnih poti, bodisi po kopnem ali po morju.

— prepovedati je treba prevajanje nudistov s turističnimi ladjami.

— Prenehati z izdajanjem dovoljenj za nove nudistične plaže

— Prenehati s popustljivim gledanjem na številne divje nudistične plaže, ki jih je mogoče najti vzdolž vse jadranske obale.

Nudizem je postal zelo donosna trgovina, hkrati pa skriva v sebi nevarnosti za moralo. Nihče nima pravice služiti na račun navedenih naših ljudi, niti posameznik niti turistične agencije in organizacije, niti občine in mesta. Nравnost je temelj zdravja in dela, obrambe domovine, napredka in sreče naših ljudi sedaj in v prihodnosti. Javno dvigujemo glas v obrambo navedenosti naših ljudi.

Pozvali bomo tudi škofovsko konferenco dežel, iz katerih prihajajo turisti na našo obalo, naj naredijo vse, kar je v njihovih močeh, da bodo njihovi verniki, ko bodo prišli k nam na dopust, ta čas preživeli v skladu z moralo svoje vere in bodo pričali za vero tudi našim ljudem.

Naše vernike pozivamo, naj ne posnemajo slabih zgledov nekaterih domačih in tujih turistov. Družine, ki v svoje hiše sprejemajo turiste, naj le-tem ne dovolijo hoditi po hiši v kopalnih oblekah. Zdrav okus zahteva, da kopalno obleko nosimo pri kopanju in sončenju na plaži, ne pa v družinskih hišah, javnih ustanovah, trgovinah ali na sprehodih po mestu.

Izjavljamo, da je Cerkev pripravljena sodelovati z vsemi turističnimi ustanovami in organizacijami, da bi bil naš turizem vse bolj v znamenju pravih človeških vrednot.

Jugoslovanski škofje

Pehar

„Živel je kralj...“, pravi stara pripovedka. Živel je kralj, ki se mu je ljudstvo uprlo ter ga pregnalo iz rodne dežele. Moral je bežati čez devet gorá, devet vodá, devet dolin, dokler ni v deseti našel mirnega zavetja sredi kmetov in pastirjev. Postavil si je kočo iz smrekovih debel, majhno in toplo kakor srnjakovo ležišče, ter odslej živel sredi dobrih, preprostih ljudi, sam njim enak, daleč od svoje krone in prestola. In da bi si prislužil vsakdanji kruh, je pletel košare, jerbace, koše in peharje. Ljudje so prihajali in bili veseli njegovega dela, kajti bilo je lepo in potrebno; v zameno zanj so prinašali kralju kruha, sira, vina in plodov svoje dežele... Tako je živel pregnani kralj leto in dan, živel dve leti in ko je bilo tretje poteklo, pravi pripovedka, so prišli njegovi zvesti ter mu vrnili prestol in slavo. In kralj je srečno vladal do smrti...

Toda takemu koncu zgodbe naj verjame, kdor hoče — jaz mu ne! Prav nič mi ni všeč. Vedno bolj sem prepričan, da je bilo takole Res so prišli pisani dvorjani z velikanskimi klobuki in perjanicami vseh barv, vsi kraljevi prijatelji še izza otroških let; res so prišli sivi starci, modrijani in svetovalci kraljevi: v črne halje so bili oblečeni, bele

brade so jim padale do pasu, široki, nabrani ovratniki so jim kakor venec golobjih peres prekrivali ramena; res so prišli najmogočnejši grofje in baroni na iskrih konjih, vsak s svojim praporcem in grbom, kakor bi oživele stari nagrobniki po cerkvah, res so prišli vojaki v zlatih čeladah, v oklepih iz pravega srebra, s helebardami in meči, mrki in junaški. Zadaž pa so stopali paži in najlepša dekleta s polnimi naročji darov, tako lepih in bogatih, da je vid jemalo. Prišli so in se poklonili in vojaki so udarili ob meče.

„Veličanstvo, vrni se k nam, vrni se v svojo deželo! Nove dvore ti bomo pozidali sredi vrtov, najlepšo nevesto ti bomo izbrali, da je sam španski kralj nima lepše. Vsa dežela ti bo pokorna, tisoč in tisočglava vojska bo poslušala tvoje ukaze...“

Pa kaj je storil mladi kralj? — Nič!

Ozrl se je po gorski vasi, preko sivih skal in vrhov. Črede ovac so prihajale z visokih pašnikov v stanove, zamolklo zvonkljanje kravjih zvoncev je pelo izza gozda, dimi domačih ognjišč so pokojno hrepeneli nad kočami. Pogledal je kmete in pastirje, ki so se v raševini začudeno gnetli ob svilnatih oblačilih plemičev ter izdihavali iz svojih teles težko moč dežele. Pogledal je roke, ki so se odvadile prstanov ter razpokale od dela in porjavele kakor drevesni lub, pogledal je

izdelke svojih rok — potem pa rekel:

„Hvala lepa, ljubi moji! Saj je vse prav in vse lepo, ampak rajši ostanem pri svojih peharjih! To je lepše in koristnejše delo kot kovati postave in vladati ljudem in deželo. Pustite me v tem tihem miru!“

In kralj je pletel peharje še dalje. Posedal je pred kočo, uvijal med kolena rumeno slamo, namakal v škafu leskove in vrbove vitre in pletel peharje. Najprej dno, potem obod. „Pri srcu je treba začeti...“ je pravil. Od jutra do poldneva: dva peharja; od poldneva do večera: dva peharja. Dovolj je bilo, da je živel in bil zadovoljen. Kajti resnično je bilo lažje s peharji kakor z ljudmi. Slama se nič ne upira, vitre se lepo uvijajo pod prsti. Človeku se zdi, da spleta venec. Vitrnik mu je kar oživel v rokah; kar sam se je zajedal v muževni les, da se je zdelo, kot bi rezal v živo, sočno pomlad.

Tu nekje je zgodbe konec.

Vsi so pozabili na tega kralja in nobena zgodovina ga ne omenja. Kajti v zgodovini so velikele tisti kralji, ki so pretočili mnogo krvi in bili krivi mnogih solzá! Toda pripovedka se še spominja dobrega kralja kmetov, ki je pletel peharje...

— — —

Resnično, pehar je nekaj tako prisrčno lepega, da me obide veselje, kadar se spomnim nanj. Moram se smejati kakor takrat,

ko sem nerodnemu prijatelju pomagal pisati zaljubljena pisma.

Poznam dekle, ki je ljubilo dve stvari na svetu: štiriletnega nečaka, ki — pa tudi ker — je bil tako otroški kakor sama, in pa pehar. Res, pehar! Takrat sem se čudil tej ljubezni, zdaj se ne več. „Ali ni lep naš pehar?“ je rekla tako preprosto in samo po sebi razumljivo, da smo ji morali samo pritrditi. In „naš“ je rekla! Lepo je govoriti v množini, kadar govorimo o dobrih stvareh. „Naš“ pehar pomeni: moj pehar, bratov pehar, sestrin pehar, očetov, materin pehar in končno pehar slehernega človeka, ki sede za mizo ter seže vanj po kosu kruha ali prgišču orehov. Zakaj dekle je imelo v peharju kruh in orehe. Kadar ga je prinesla iz shrambe, ga je držala z obema rokama, kakor bi pestovala otroka. Postavila ga je na mizo ter rekla: „Zdaj pa le jej; naša shramba je velika!“ In potem: „Ali ni lep naš pehar?“

Kdo ve, če ga ni napravil tisti kralj iz pripovedke?

O, posoda iz žitnih stebel, ki si po podobi našega prgišča in ptičjega gnezda izoblikovala svoje telo! Zlata slama se je ukrivila, stebelce ob stebelcu se družno plete med voljnimi vitrami v kito; ponekod še gleda droben, izgubljen in prazen klasek iz nje. Nobenega okrasja ni na njem, stalna, lastna oblika mu zadočuje, kakor zadošča človeku skladnost njegovega telesa... In

njegova duša še sanja o polnih žitnih klasih.

Otroci smo si včasih poveznjevali peharje na glavo in se sami sebi zdeli kakor Kitajci, ki smo jih videli naslikane v knjigi na podstrešju.

Lani je prišel v našo vas samostanski brat na biro s košem in hlapčičem. Stopila sta v hišo; ko sta v veži pokušala novo slivovko ter prigrizovala kruh in slanino, smo jima nanosili pehar krljev, pehar žita, lonec medu pa še masla in masti... Menišiču se je kar srce smejalo. Razširil je roke, kakor bi hotel vse objeti; ter zaklical nad peharji:

„Bog daj, da bi bili vedno polni!“

In tak blagoslov preprostega srca je več vreden kakor mošnja cekinov.

Kajti pri nas imamo cel kup peharjev.

Eden je velik: v njem nosimo fižol iz kašče; star je že in slama štrli iz njega, kot bi mu poganjala zlatorumena brada. Dva sta majhna: v prvem je žito, v drugem pa koruza za kokoši.

Četrti je spet zelo velik in stoji prav na vrhu police. Poln je krljev in suhih hrušk; ves rjav je in lepljiv od mezgastih sokov suhega sadja ter diši kakor su-

šilnica. Dva pa počivata v krušni kadunji in sta vsa bela od moke in na robovih se ju drži posušeno testo. In v sedmem, ki je prav za prav že odslužil, ima na kupu cunj mačka svoje mladiče: dva sta tigrasta, dva bela in vsi so še slepi.

Toda najlepši spomini na pehar so združeni s svetim Miklavžem. Ne čevelj ne porisan krožnik ni tako pripraven za Miklavževe darove kakor pehar.

Zgodnje jutro, krmežljivo nebo, mráz, duh po snegu in zavrelem mleku — na mizi pa pehar, ki grozi, da se bo kar razlezel pod preobiljem hrušk, rožičev in fig, svinčnikov, peres, zvez-

kov, pipcev, nogavic in kaj vem še kakšnih dobrot. Na vrhu tega nebeškega kupa pa jaha parkelj iz kruha in zelo neumno gleda z rozinovimi očmi.

O, pehar, pehar, pehar!

Poznali so ga že davni očetje, ki so se jim roke in telo že zdavnaj izpremenile v cvetje in plodove zemlje. Na starodavnih podobah v puščavskih grobnicah so vklesane lepe žene, ki v svojem objemu nosijo lokvanjevimi cvetovom podobne peharje, polne sadja, bogovom in kraljem v dar. In njegovo ime še živi v imenih mrtvih kraljev poleg imena sonca in svetega skarabeja...

Emilijan Cevc

.....

...Eno je telesna nevarnost, s katero grozi noč. Vse kaj drugega — laskavega, čutnega, zapeljivega — pa so nevarnosti, ki pretijo pogubiti dušo in ugasniti luč na cilju, h kateremu romamo. Noč notranje temé! Kako težek je boj zoper ateizem, če se je začel v mednožju, ne v glavi! Ali druga nevarnost: vera v nebesa na zemlji, h katerim se je z razpetimi jadri napotila smetana matične domovine, te male, čudovite, a tako nesrečne dežele. V čisto otroško navdušenje zanjo je nekoč zagнал stavek: „Slovenija je v petih letih popila toliko bratovske krvi, da je vse asfaltirane ceste ne bodo izsrkale!“

Vinko Beličič

Preljubi očetje in matere, sreča ali nesreča prihodnjih dni v vaših rokah leži. To so vaši otroci. Kakor jih boste zredili, take čase bomo imeli, slabe ali dobre, vi pa krvavo šibo ali pa zlato krono.

Če hočeš otroke za sveto vero oživiti, moraš tudi ti za sveto vero goreti: saj se iz ledu ogenj ne ukreše.

Moli in delaj! Kdor se teh reči v mladosti prav nauči, ta svojo hišo na kamen pozida, vsi viharji sveta mu je ne bodo podrli.

Anton Martin Slomšek

Med Slovenci - tudi ateisti?

Ateizem ni nov pojav v človeški družbi, ni izključno samo otrok našega časa, prilagojen pa je v svoji predstavitvi in akciji psihologiji in stremljenjem sodobnega človeka. Predvsem se ponuja kot osvoboditelj človeka, kar bi pomenilo, da mora pretrgati vsak odnos in vezi z Bogom. Zanika človekovo poklicanost k Bogu, mu dopoveduje, da ni ustvarjen od Boga in za Boga, skratka: zanika Boga. Hoče uveljaviti svojo tezo o stvarstvu in življenju, svojo vero pri graditvi novega sveta. Zapovedi in navodila za življenje, katerih vir je Bog, so po njegovem mnenju zastarela in neuporabna.

Obstoj Boga je za ateizem nesprejemljivo dejstvo, ker se po njegovem ne sklada s svobodo človeka in njegovo avtonomijo, z njegovim dostojanstvom, s humanistično urejeno družbo in napredkom. Bog bi naj bil zato človeku odveč, ovira pri napredku in razvoju, sploh nepotreben.

S to vero v nevero hoče sodobni ateizem preplaviti svet, hoče postati svetovni in masovni pokret, zato se hoče z vsemi sredstvi uveljaviti tudi v političnem življenju. V svojem bistvu ni noben filozofski problem, ampak posledica določenega zgodovinskega razvoja, v katerem prevladuje ideja osvoboditve človeka

in nove družbene organizacije.

Oznanja, da je krščanska doba že končana, da prehajamo že v pokrščansko obdobje človeške zgodovine, v katerem je vera v Boga že izgubila svoj smisel. Ker po njegovem krščanstvo ni zadovoljilo človeka, hoče popraviti to pomanjkljivost s poudarjanjem pomena človekove osebnosti, ga zajeti v celoti in vključiti v zgodovinski razvoj.

Morda je najbolj posebna značilnost sodobnega ateizma ta, da ga vsaj na zunaj ne vznemirja obstoj Boga, ne vodi odprte borbe proti Njemu, trudi se pa z vsemi sredstvi človeka oddaljiti in zatreti njegovo vero. Kljub temu pa je v središču življenja vsakega in vseh še vedno vprašanje Boga, čeprav se ne trudi veliko, da bi dokazal, da ga ni. To bi naj opravil posameznik in se sam prepričal, da ga ni, kar pa je nemogoče. Bog je povsod, na vsakem kraju vesoljstva, tudi pri vsakem človeku. Človeka brez božje prisotnosti ni, lahko pa je brezbožnik po svoji lastni svobodni odločitvi. Božjo prisotnost v svoji duševnosti in življenju ureja vsak po svojem prepričanju; eni jo dajo na častno mesto, drugi tolerirajo, tretji jo hočejo potisniti v pozabo, a izgnati je nihče ne more. Bog je pri vsakem vedno prisoten in zvest

spremljevalec življenja. Včasih se morda zdi, da je odsoten, da spi, toda drugič govori, opozarja, tolaži in daje pogum. To se dogaja prav pri vsakem človeku, tudi pri prepričanem ateistu, prav nihče ni izvzet. Tako se problem obstoja Boga pojavlja skozi življenje pri vernih in nevernih. Pri enih — kaj če ga ni, pri drugih — kaj pa če je.

Ker hoče biti ateizem človekovo osebno doživetje, ga vsak človek doživlja po svoje. Pa ne samo posamezniki, tudi pri narodih so pojmovanja in doživljanja različna. Tržaški pisatelj Alojz Rebula meni, da je za Slovence značilno, da niso imeli in tudi nimajo stoodstotnih ateistov, ne v kulturi, ne v politiki, kakor jih ima zapad. Tudi pri slovenskih ateistih ostaja vsaj usedlina krščanstva, ki se pokaže v kritičnem trenutku (poročilo o predavanju v Gospodarstvu 24. 5. 1968, str. 3). Je Rebulovo mnenje blizu realnosti? Poglejmo na nekaj resničnih primerih.

Čudim se, da veruješ

Bilo je v pozni pomladi leta 1941. V zadevi odpora proti okupatorju me je pot zanesla tudi k industrialcu blizu Ljubljane. Strinjäl se je, da se je za delo proti okupatorju in za svobodo treba dobro organizirati in pripraviti. Pogovor je naneseł tudi na versko področje. On že dolgo ne veruje in se mi čudi, da kot

mlad človek verujem.

Od tega srečanja so potekli meseci. Neko popoldne ga srečam v frančiškanski cerkvi v polmračni kapelici za glavnim oltarjem. Najine oči so se srečale. Molil je. Smrt je presekala nit življenja sinu edincu, univerzitetnemu študentu, na katerega je veliko računal. V trpljenju je iskal tolažbo in pomoč pri Bogu.

Strah in pogum

V času okupacije se je vodstvo Osvobodilne fronte skrivalo nekaj časa v Ljubljani. V marčnih dneh leta 1942 v Majenovi trgovini ob Ljubljaničnem kanalu. To je bil čas italijanskih racij. Edvard Kocbek pripoveduje, da ga je nekoč, ko so trgovino že zaprli in so se spravili iz skrivališča, Boris Kidrič prijel pod roko, se naslonil na prodajalno mizo in nenadoma poprosil: „Daj mi, prosim, povej, kako veruješ? Kaj ti je Bog?“ (Listina, Ljubljana 1967, str. 289-290). Po prestanem strahu je revolucionar, ki je vero že davno zavrgel, hotel slišati besedo o Bogu, ki ga je obvaroval pred sovražnikom.

Mama me je naučila

V tistih nekaj mesecih življenja v taboriščih me je gripa prisilila na posteljo v bolniško sobo. Bilo nas je več. Med nami je bil tudi mlad študent, pripadnik naše predvojne centralistične orientacije. Prišel je večer in čas

molitve. Rekel je, da on ne moli več, ker je ateist. Toda molil je in prosil Boga rešitve, potem ko je pobegnil kot vrnjen iz komunističnih zaporov smrti in se potikal po hribih in gozdovih, da je lahko prekoračil mejo. V stiski se je spomnil in molil vse molitve, ki ga je naučila mama kot otroka.

Mati so rekli

V taborišču so tudi delili. Včasih je prišel paket ali paketi iz Amerike. Pri eni takih delitev fant korenjak ni bil udeležen. Čutil se je prikrajšanega, zgodila se mu je krivica. Med prekli-

njanjem sname razpelo in Marijino podobo s pograda in ju vrže na posteljo z ogorčenim zatrjevanjem, da Boga ni, ker če bi bil, ne bi dopuščal takih krivic. Sredi besa se naenkrat ustavi kot okamenel, umolkne in bridko zajoka ponavljajoč: Bog je, Bog je, mati so tako rekli, le ljudje so hudobni. Pobral je križ in podobo ter ju postavil na prejšnje mesto.

Okolica oznanja Boga

Nedelja v domovini, ena izmed mnogih. Oče gre z otrokom na nedeljski dopoldanski sprehod. Med njimi se razvije razgovor: „Dobro, dobro, vse, kar se začinja, je dobro, odgovorim in zaslišim zvonove izza hriba, ki kličejo k maši, slišita jih otroka, obstanemo in dolgo poslušamo enakomerno, spevno zvonjenje.

To so zvonovi, pravi deklica. Zvonijo.

V cerkvi.

Da gredo potem noter in so tam.

Očka, kaj je cerkev?

Prostor, kjer se ljudje pogovarjajo z Bogom.

Očka, skoči deklica, ampak zares, a Bog je?

Hm, včasih je, včasih ga ni, hočem reči, za nekatere je, za druge ga ni.

Kako to? A za te ga ni?

Nekateri verujejo vanj in za tiste je, drugi pa verujejo, da ga ni, in zanje ga ni. Meni se tudi zdi, da ga ni“ (Branko Gradiš-

nik, Mišja nedelja, Naši razgledi, št. 1, 1980, str. 10).

Neodločen odgovor gotovo ni zadovoljil deklice, ki jo je klic iz božjega hrama opozoril na božjo prisotnost v življenju.

V planinskem miru

V planinah, v miru in tihoti, posebej še, če je človek sam, mu neredkokrat stopi v ospredje življenska realnost:

Boris Pahor, eden najboljših naših zamejskih pisateljev, mednarodno poznan borec za manjšinske pravice, pravi o sebi, da je agnostik. Ima vso pravico in svobodo, da se odloča po svoji vesti. Toda prislunhimo temu njegovemu zapisu:

„Stopil sem v božji hram (bil je na Višarjah).

Samo za trenutek, pri tem se zopet spomnim na uro, ko sem si na vogeškem vrhu ob množični podobi smrti na paštnu in vislicami in večjo pečjo zatrdil, da se bom podal v to planinsko svetišče, če se bom rešil taboriščnega pogina.

Pred leti sem besedo držal.

Vendar imam tudi tokrat kakor takrat ob bežnem, skoraj tihotapskem obisku spet občutek notranje razglašenosti. Gre za spoznanje, da sem pred obličjem smrti samogibno pomislil na nadnaravno pomoč. Ko pa se je strah umaknil, in to že v taborišču, posebno v normalnem povojnem ozračju, je spet prevladal

agnosticizem. Upira se mi namreč ta nehotena dvojnost, ki prihaja na dan v takem početju, čeprav dosledno velja ugotovitev, da ob slutnji zadnje ure spreleti tak strah pred žrelom brezdanje praznine, da razumska doslednost odpove. Obenem si dopovedujem, da ni nobenega razloga, da se ne bi človek tudi na čisto laični ravni v usodnih trenutkih zatekel k podobi, ki je simbol matere, torej žene, ki ga je iz teme prinesla v svetlobo“ (Planinska medigra, iz zapisov, Zaliv št. 3-4, 1979, str. 282-310).

V nadaljevanju Pahor pripisuje ta korak materinskemu principu, ki je osnovna dominantna našega slovenskega značaja. Pa to drži le deloma, po Rebulovo se temu reče usedlina krščanstva, ki se je pokazala v kritičnem trenutku. Človek je otrok božji in potrebuje Očeta. In po Tertulijanju je človekova duša po naravi krščanska.

Nedeljniki in Nikodemi

V povojni dobi je začela verska praksa v Sloveniji stalno padati, posebno med mladimi. Vzrokov je več, sodobni materializem, ki prevladuje v civiliziranem svetu, predvsem pa ateizacija šole in družbenega življenja s strani vladajočega režima. Ta se poslužuje fevdalne metode: vera vladajočega je vera vladanih, zato so verni ljudje v strahu za svoj položaj na delovnih mestih, ko

so jim boljše službe in napredovanja nedostopna in nedovoljena. Vse to je vplivalo, da se je v letu 1978 le 25% krščanih udeleževalo nedeljske maše (Rafko Lešnik, Verska praksa v Sloveniji po letu 1966, Cerkev v sedanjem svetu, št. 3-4, 1980, str. 38). Sicer je ta odstotek še nižji v sosednji Italiji in Avstriji, vendar to ne more biti opravičilo. Udeležba pri nedeljski maši je bila v Sloveniji vedno večja kot pri sosedih.

Ker v Sloveniji ni verske svobode in ker so verni prikrajšani na mnogih pravicah, se jih mnogo ne upa javno pokazati svoje-

ga prepričanja. Iz tega razloga si tudi versko življenje urejujejo po svoje. — Misijonarka Marija Sreš je na obisku v domovini opazovala tudi to življenje in pripoveduje: „Družinica, ki si urejuje versko življenje po svoje, mi je dovolila, da sem bila pri njihovi večerni molitvi. Ganilo me je izmenično branje otrok iz knjižice „Pogovarjamo se“. Z veseljem sta to delala. Komaj smo čakali spet naslednjega večera. Ob branju sta staršem „dovolila“, da se oglasita s pripombo, razlago, prošnjo.“

„Mnogo je takih družin, ki se ne upajo približati se duhovniku in Cerkvi, pa si same lahko utirajo pot v svet VERE. Verskega vprašanja niso vrgle v koš, pač pa vztrajno iščejo, kako bi svojo vero izrazile v življenju. Veselim se delovanja Duha, ki veje, kjer hoče. Navdihuje nove oblike pristnega verskega življenja, ki jim je ustrezno. Maša naj ne bi bila edino merilo krščanskega življenja, pač pa eno od mnogih sredstev verskega življenja“ (Srečanje z domovino, Stopinje 1981, str. 146).

Iz strahu za položaj v službi in družbi, da ne bi bili odrinjeni od bogato obložene mize potrošniške družbe, si mnogi ne upajo h Kristusu ob dnevni svetlobi, ampak ga obiskujejo ponoči, na samem. Tudi Nikodem je iz strahu obiskal Kristusa ponoči. In Nikodemov je v sedanji Sloveniji veliko, lahko rečemo z gotovostjo,

da več kot nedeljnikov. Kot se je med vojnama v odnosih do državnega središča zavzelo večkrat stališče prisilnega pragmatizma, enako med vojno do okupatorja, tako sedaj do komunistične diktature. To ne pomeni, da se ljudje istovetijo ali soglašajo s tistim, ki je nad njimi, ampak je izhod v sili. Zadržanost in življenje na splošno dokazujeta, da notranjost ni uglasena z zunanjo držo, da je drugačna, da išče in si želi pristnosti. Kljub morebitnemu smehljaju na ustnicah to zadržanje povzroča trpljenje in ima svoje posledice, s katerimi je treba računati. Tega zadržanja tudi sedanja oblast ne bo mogla odpraviti. Bog bo vedno govoril ljudem in Nikodemi bodo prihajali h Kristusu ponoči, dokler se ne bodo upali ob dnevni svetlobi.

Bolečina in upanje

Ateizacija, posebej še mladi ne, se doma nadaljuje. Večkrat ji uspe odtrgati od vere mlade iz vernih družin. Mladi so začeli hoditi življenjsko pot brez Boga, kar neredkokrat povzroča hude bolečine in trpljenje v prizadetih družinah. Pa to je ena stran realnosti. Mladi, ki so bili prikrajšani na verski vzgoji v družini, večkrat niso sploh krščeni, se na življenjski poti srečujejo z lučjo in milostjo vere, najdejo pot k Bogu, ker ga iščejo. Tudi tisti, ki so se oddaljili, se neredkokrat

kot izgubljeni sinovi zopet vračajo. To je upanje in veselje krščanstva v trpljenju. Pravzaprav z verskim položajem doma niso zadovoljni niti kristjani niti vladajoči. Kristjane boli pomanjkanje svobode, nasilje nad vestjo, zapostavljanje, odpadi, za vladajoče se pa proces razkristjanjevanja vrši prepočasi, so nestrpni. Tem je svojčas takratni predsednik slovenske vlade Stane Kavčič odgovoril, da naj reševanje verskega vprašanja v slovenski družbi prepustijo bodočim rodovom (Samoupravljanje, Ljubljana 1964).

Ne samo doma, v slovenskem središču, ampak tudi v zamejstvu in zdomstvu je slovenski človek podvržen procesu razkristjanjevanja. Tukaj ni pritiska vladajočih, podleže pa pritisku okolja in brezbriznosti. Bog je mnogim ovira pri uživaželjnosti, lagodnosti in poslovnosti, zato ga zavrnejo. Tudi to je naša slovenska vsakdanja realnost, ki je večkrat nočemo videti, o njej neradi govorimo. Zato nam domovina lahko upravičeno ponovi besede Križanega na poti na Kalvarijo, izrečene jeruzalemskim ženam: ne jokajte nad menoj, ampak nad seboj in svojimi otroci!

V preteklosti je veliko slovenskih ateistov v dneh stiske ali na zadnji postaji življenja našlo pot k Bogu. Bo to veljalo tudi za sedanje in bodoče generacije? Bog daj!

Avgust Horvat

Nekdo, ki je naša neizbežnost

Poltema, v katero se Bog zakriva naši čutni in znanstveni spoznavi, je dejansko varnostni pas, ki nam ga je vrglo njegovo usmiljenje, da bi naredilo našo odklonitev čim manj nepreklicno. Ljubezen je hotela zmanjšati našo riziko do take mere, da se je odtegnila našim izkustvenim radarjem. Bog ni hotel biti za nas eksperiment. Ni hotel, da bi naša laboratorijska doba mogla tvegati svoj največji greh. Eksperimentalno znanost je ohranil v njeni ontološki nedolžnosti. Kemiji, fiziki, biologiji je enostavno odvzel strašno možnost, da bi mogle Boga dokazati in mu potem vreči v obraz luciferski *Non serviam!*

Potemtakem ni Bog nič drugega kakor čustvo, osvojljiv samo od manj racionalne zmogljivosti naše biti, in je torej predestiniran samo za krhkejši, recimo ženski del človeštva?

Veličastna samosvest, v kateri sije naš razum, ki dviga človeka iz sesalske brezimnosti v misleče in čuteče, ustvarjalno in zgodovinsko bitje, nam zagotavlja, da to ne more biti. To počelo v nas je preveč bistveno naši naturi, da bi ga mogel Stvarnik tako omalovaževati, da bi se odtegnil njegovemu dosegu. Ne, v takšno kapitulacijo se razum v nas, ta naša edinstvena veličina, ne bi mogel vdati. Bog mora biti vsaj toliko razviden našemu razumu, kolikor mora biti razviden našemu čustvu. Luč, ki

je v nas, mora imeti mogočnost, da uvidi Praluč.

To je velika humanistična prednost krščanske misli: da ni nikoli odstopila od tega zdravega racionalizma. To častno uvaževanje razuma se vleče skozi vso krščansko tradicijo, od apostola Pavla preko Tomaža Akvinca do 1. vatikanskega koncila, ki je to stališče celó dogmatiziral v stavek: Bog se dá spoznati iz tega, kar je.

Vzemimo inteligibilnost sveta. „Najnerazumljivejša stvar na svetu je v tem, da je svet razumljiv,“ pravi Einstein.

Vzemimo vse, kar obstaja v svetu materije, kot neznanski pragozd, v zmedi rudnin in rasti, organskega in anorganskega. Vzemimo človeške znanosti — fiziko, kemijo, biologijo — kot posamezne radarje, ki jih človek usmerja vanj, da bi pretipal njegovo skrivnost. Vsak posamezen radar — vsaka posamezna znanost — je specifično prikrojen za odkrivanje posameznih kvalitetnih plasti v njegovem sestavu. Petrolog s svojo znanstveno aparaturo išče v zemeljske sklade, botanik v živo zeleno rast, entomolog v žuborečo veselje žuželk.

Kaj lahko ugotovimo? Da je vsakemu od teh specifičnih radarjev odsek tega pragozda, v katerega je usmerjen, popolnoma „čitljiv“: podzemlje, tla, rast, živalstvo, vse je v svojih strukturah zajeto v sklop šifer, ki so posa-

meznim raziskavam popolnoma odkriljive. In dejansko nam zgodovina znanosti priča, da se razkrivajo v zmeraj novih formulah in zakonih. Vsa eksperimentalna znanost je v bistvu eno samo dešifriranje nečesa, kar je samo na sebi docela inteligibilno. Še več, vsa izkustvena znanost izhaja iz samoumevne predpostavke, da je stvarstvo inteligibilno: še več, da mora biti inteligibilno. Znanost absolutno verjame v inteligibilnost sveta.

Ko je na razpredelnici Mendelejeva zazijalo nekaj praznin v razvrstitvi struktur elementov, so se kemiki vrgli na lov, prepričani, da bodo to elemente našli. Dejansko so jih našli. Isto absolutno zaupanje vidimo na primer pri astronomih, ki sončne mrke lahko določajo do sekunde točno stoletja vnaprej. Kakšno zaupanje v zanesljivost znanosti ima tehnika, nam dokazujejo na primer vnaprejšnji koledarji, s katerimi se določajo posamezne etape izkrcanja na Luni.

Z eno besedo: vse tako imenovane eksaktne znanosti verjamejo z absolutno gotovostjo v inteligibilnost človeškega sveta humanistične znanosti, od filozofije do sociologije: psihološko je to razvidno iz razpoloženja „nezmotljivosti“, ki veje iz vsakega strokovnega pisanja, tudi če pustimo ob strani ideološki fanatizem. Človek nezavedno predpostavlja, da je svet arhitektura, povsem izmerljiva njegovim raziskovalnim pristopom. V dobi scientizma je to prepričanje zraslo v kar objestno evforijo.

MOLITVENI NAMEN ZA AVGUST

Splošni: Da bi bila skladnost med vero in življenjem vernih ljudi učinkovito pričevanje pred neverujočimi.

Misijonski: Da bi vera v edinega resničnega Boga vodila kristjane in muslimane Afrike, Azije in Oceanije k medsebojnemu spoštovanju.

Vprašajmo se: more biti ta inteligibilnost proizvod slepega slučaja? More stati vsa ta arhitektura pokonci, ne da bi stal za njo Arhitekt? Če je le kaj logične sposobnosti v nas, moramo reči: Ne, kjer je inteligibilnost, tam je Um.

Postavlja se vprašanje: zakaj se človek temu dokazu ne ukloni?

Tukaj trčimo ob skrivnost človekove psihe. Saj je odgovorov na tisto vprašanje verjetno toliko, kolikor je ljudi, ki se temu dokazu ne uklonijo.

Dejansko smo tudi tu na robu nekega misterija, ki presega naš čisto logični um. Krščanstvo daje tudi v tem primeru dokaz svoje nadracionalne globinskega, ko pravi: vera ni silogizem, ampak dar. Boga ni mogoče zajeti samo z logiko, ampak s celotnim bitjem.

Tudi vkopan na racionalnosti se verujoči zaveda, da stoji na čeri, v katero pljuska ocean misterija.

Toda že priznati misterij, pomeni biti v preddverju Njega, ki hoče biti naša Luč in naša Uteha, naša osrečujoča Neizbežnost.

Alojz Rebula

Srce, ki je zaobjelo svet

1581 — 1981. Minilo je štiristo let. Ko se je v borni kmečki hiši na jugozahodu Francije rodil Vincencij Pavelski, je zasvetila Cerkvi in svetu velika luč. Besedi „krščanska ljubezen“ je dal nov prizvok stvarnosti in organizirane učinkovitosti. Ubogemu se odslej nismo mogli več izogniti. Če danes govorimo o pravičnosti, o svobodi, je zato, ker nas je Vincencij naučil „obrniti medaljo“, iti prek neposrednega videza in spoznati na človekovem obrazu poteze Jezusa Kristusa. Vincencij je naš sodobnik, saj se po svetu še danes toliko mož in žena navdihuje ob njegovi misli in delu. Po štiristo letih Vincencij še živi.

Bil je kmečki otrok s planjave pod pirenejskim predgorjem, živel pa je skoraj vse svoje življenje v Parizu, sredi vseh političnih in verskih tokov tedanje Francije. Petdeset let neverjetne dejavnosti, ki jo je usmerjalo načelo, da ne smeš prehitovati božje previdnosti, ki ti pošilja svoja znamenja. Ko pa ti jih poljudih in okoliščinah pošlje, ji moraš brezpogojno in odločno slediti.

Zgodovina gleda v njem enega najpomembnejših likov svojega časa. Teško bi našli vse organizacije, ki izhajajo iz njega, kajti ta preprosti duhovnik je

deloval na vseh področjih. Predvsem na socialnem je obvladal svoj čas. V njegovi organizatorski nadarjenosti vidijo človeka srca. Toda človeka je ljubil zato, ker se je navdihoval ob božji dobrotljivosti in je v vsakem videl poteze Jezusa Kristusa.

Njegovo življenje je bilo v službi ubogih — vseh tistih, ki mu jih je božja previdnost postavila na pot: berači, ki jih je bilo na tisoče v Parizu, osamljeni bolniki, mladi prestopniki, kaznjenci, priklenjeni na veslaške klopi kraljevske mornarice, duhovniki brez izobrazbe, lačni, žrtve vojne, umobolni, najdenčki.

Ob sebi je imel mnogo sodelavcev, ki so se pojavili ob pravem trenutku in so mu ostali zvesti do konca, tako močno je vplival nanje ta majhni mož z iskrivim pogledom in umirjeno besedo, z ustvarjalnim talentom za organiziranje, s sposobnostjo povezovati človeško in božje. Ob njem so bile številne žene s plemenitim srcem, od kraljic do preprostih kmečkih deklet. Vincencij jih je s svojim nezmotljivim praktičnim čutom povezoval v istem delu, vsako po svoje. Prva med njimi je bila sveta Ludovika de Marillac.

Ko je umrl, so njegovi učenci že razširili njegovega duha na Poljsko, na Madagaskar, v Se-

verno Ameriko, na Irsko, v Italijo in drugam. Potem so se razširili po vsem svetu.

Med tistimi, ki neposredno izhajajo iz njega, je danes najprej štiri tisoč lazaristov. To so predvsem misijonarji in profesorji v semeniščih in na univerzah. To je sedemintrideset tisoč usmiljenk, ki delujejo domala po vsem svetu. Mnogo ustanov pa se je tudi kasneje razvilo iz njegovega navdiha. To so številne moške in ženske redovne družbe, predvsem pa nad štiristo tisoč članov Vincencijevih konferenc, ki jih je v prejšnjem stoletju ustanovil sorbonski profesor Frederic Ozanam.

Vincencijevi sinovi so navzoči v Sloveniji od leta 1852 dalje po volji lavantinskega škofa Antona Martina Slomška, ki jih je nastanil pri svetem Jožefu v Celju. V njegovi zamisli naj bi bili predvsem ljudski misijonarji, ki naj bi po župnijah poglobljali vero in zatirali moderno brezbožno miselnost. Skupnost se je razširila po naši domovini in tudi zunaj nje. Lazaristi delujejo danes po vsej Jugoslaviji, od Slovenije do Makedonije, navzoči pa so tudi na Madagaskarju, v Argentini, Čilu in Kanadi. Nekaj let za lazaristi pa so prišle v Slovenijo tudi usmiljenke, ki od tedaj naprej delujejo po vsej naši domovini. Ena izmed Vincencijevih ustanov, ki deluje pri nas, so tudi Marijine sestre. Ustanovila jih je sestra Leopoldina

Brandis leta 1878 v Ljubljani, od leta 1924 pa so prva samostojna, čisto slovenska družba.

V svoji veliki Zgodovini Cerkev je francoski pisatelj in akademik Daniel-Rops takole označil pomembnost svetega Vincencija: „Ta pobudnik socialnega čuta je znal združevati vse družbene razrede v en sam napor za lajšanje človeške bede prav v času, ko se je dokončno skrhala solidarnost mesta, občine in fevda, ki so v srednjem veku lajšali bedo, in sta bili zaradi vojn in neredov neizogibno potrebni medsebojna podpora in pomoč. Spodbudil je toliko individualnega velikodušja, da je bila s tem podoba Francije spremenjena. Vse, kar je bilo v treh stoletjih velikodušno storjenega v socialnem življenju, ima svoj izvor v njem. Pričakati smo morali dobo ateizma, da se je socialni čut spremenil po duhu in obliki in so uradni organi prevzeli dobrodelnost. Ti pa so ji vzeli to, s čimer jo je Vincencij znal prežeti: globoko človečnost in resnično dobrotljivost.

Na tem temelji pristna Vincencijeva laična slava in zaradi tega se mu je poklonil Voltaire s svojo slovito izjavo: „Moj svetnik je Vincencij Pavelski.“ Cerkev pa mu dolguje še več in ga more častiti iz mnogih drugih razlogov. Veliki zakon, ki ga vselej potrjujejo dejstva, je, da se gradnja Kristusovega telesa uresničuje najprej v svetnikih in po nji-

hovi suvereni učinkovitosti. Le svetniki morejo spoznati pota, ki jih Bog zarisuje svoji Cerkvi, ker so edini popolnoma doumeli evangelijsko poslanstvo in prodrli v sporočilo, ki ga Gospod pošilja njihovemu času. Bolj kot vsi drugi je Vincencij položil temelje tej sodobni Cerkvi, ki se je rojevala. Njegov učitelj in prijatelj sveti Frančišek Saleški je čudovito povzel pričakovanja in teženja dobe, ki se je končavala, dobe katoliške reformacije. Sveti Vincencij Pavelski postavlja temelje prihodnosti. Bolj živo krščanstvo, pregneteno z novim kvasom; dostojanstveno duhovščino, ki se zaveda veličine svojega poklica in je popolnoma predana; Cerkev, ki hoče biti

bratska, odprta vsem in dobra do malih; plemenito vero, kjer Kristus govori srcu — vse to, kar si želimo najboljšega, vse to najdemo v Vincenciju, v njegovih besedah in njegovih dejanjih. Naš čas nam razsvetljuje tako, kot je razsvetljeval svojega.“

Tako v tem letu, ko obhajamo štiristoletnico njegovega rojstva, lahko rečemo, da še vedno živi med nami. Danes kot včeraj navdihuje može in žene za nesebično službo ubogim. Učil nas je, da moramo ljubiti Boga „z delom svojih rok in v potu svojega obraza“, kajti „ne zadostuje, če mi ljubimo Boga. Skrbeti moramo, da ga bodo ljubili tudi drugi“.

France Rode

Kardinal Slipyj o trpljenju ukrajinske Cerkve

Na zborovanju „Cerkve v stiski“ v Königsteinu pri Frankfurtu je bilo 3. avgusta 1980 prebrano poročilo kard. Slipyja o mučeništvu ukrajinske Cerkve. Iz poročila je razvidno, da so sovjetske oblasti 11. aprila 1945 ob sodelovanju pravoslavnega patriarhata iz Moskve sklenile uničiti ukrajinsko Cerkev, povezano z Rimom. Takoj so bili aretirani vsi škofje. Od njih je bilo 10 ubitih ali pa so umrli v ječi. V teku enega leta se je znašlo v zaporu 800 duhovnikov. Ko je bil tako teren „očiščen“, so oblasti od 8. do 10. marca 1946 priredile v Lwowu nezakonito sinodo,

na kateri je bila preklicana unija z Rimom iz leta 1598 v Brest Litowsku in razglašeno združenje z rusko pravoslavno Cerkvijo.

Zatiranje vere v ZSSR

Komunistični delegati sovjetske republike Azarbejdžan so na 30. partijskem kongresu zahtevali okrepjeno kampanjo za širjenje ateizma v SZ. Ti delegati, poroča sovjetski časopis „Bakujski delavec“, so se izrekli za nadaljevanje „odločilnega boja proti arhaičnim ceremonijam verskega značaja, katerih oblika in značaj ne ustrezajo socialističnemu načinu življenja“. Obsodili so tudi drage in potratne cerkvene proke.

V Sloveniji je šlo za bistvene vrednote človeškega življenja

Govor predsednika Zedinjene Slovenije arh. Jureta Vombergarja na domobranski proslavi 7. junija 1981 v Slovenski hiši

Spominjamo se vseh tistih, ki so padli za dobro slovenske domovine med vojno in revolucijo, posebno še tistih, ki so bili po končani revoluciji zvijačno vrnjeni in brez sodbe neusmiljeno pobiti.

Govorim kot eden tiste generacije, danes štiridesetletnikov, ki ni bila direktno udeležena v svetovno-nazorski opredelitvi in bojih tistih groznilnih let, eden tistih, ki ni šel z očetom čez Ljubelj, eden tistih, ki so ostali doma še deset let „po osvoboditvi“:

- stalno pod kontrolo terencev;
- šikaniranih v šoli kot sinovi „vojnih zločincev“ in „narodnih izdajalcev“;
- z rdečo ovojnico za vratom na: „za domovino“, odgovarjajoč: „s Titom naprej“;
- oropanih imovine, preseljenih v slabša stanovanja;
- diskriminiranih pri delitvi služb našim materam, delitvi bonov, kart in UNRA paketov;
- prepevajoč takrat še neokrnjene himne in partizanske pesmi; udeležen pri udarniških „prostovoljnih“ delih, pri povorkah, štafetah in mitingih;
- raslih brez očeta, med cicibani in

pionirji v DiD-u;

- eden tistih, ki so se kot otroci igrali z orožjem in strelivom, najdenih v gozdovih in na poljih, v še ne zasutih bunkerjih in strelskih jarkih, od katerih so mnogi umrli ali ostali za vedno pohabljeni.

Vsem so ostale stigme tistih let, vam v izseljenstvu in nam v domovini, vžgani žig na duši, ki nas bo spremljal vse življenje.

Kaj se je zgodilo v tistih letih, ko še nismo imeli zavesti in rabe razuma, med vojno in revolucijo? Kaj mi, takrat otroci, vemo o tistih časih? Vemo, kar nam poveste vi, starejši; vemo, kar beremo v knjigah in revijah izdanih tu v emigraciji, v zamejstvu in v domovini: osebna pričevanja in dokumenti.

Primerjamo in sestavljamo mozaik tistih let: pred nami se poraja slika, tu jasna, večji del nejasna. Več polj ostaja praznih, manjkajo kosi. Nekje v svetu obelodanijo do tedaj tajni arhiv: novi kosi za mozaik. Veli kup delcev na videz ne spada nikamor, kakor obračamo ne gre skupaj. Nekje po 40. letih odkrijejo, da so bili na vrhu obvsčevalne službe izdajalci: kosi prej kaotični dobijo

smisel, slika postaja jasnejša. A glej, v sredini slike najdemo za ista polja več inaič. Sestavljamo po smislu: dve, tri različne slike se pojavijo pred nami. Vsaka na svoj način spada v celotni kontekst. Zmedemo se. To ni mogoče! Zgodovina je ena sama, ljudje so isti, ni paralelnih svetov! Znova preverjamo, nismo se zmotili. Pred nami sta predvsem dve različni sliki: dogodki se ne skladajo, njih razlaga, zaporedje in važnost pa so sploh bistveno drugačni.

Po tej poti ne pridemo nikamor. Kajti ne gre za dogodke kot take, gre za ljudi, ki s svojimi odločitvami delajo zgodovino. Ko spoznamo razloge za odločitve, šele razumemo dogodke. Za kaj so se odločali na eni in drugi strani?

Pri nas v Sloveniji ni šlo za ohranitev ali pridobitev oblasti, privilegijev, premoženja ali družbenega položaja, šlo je za bistvene vrednote človeškega življenja, ki le-temu dajejo smisel. Kakor že intelektualiziramo, končno pridemo do spoznanja, da je šlo za udar med borci za naravni red, ki je od Boga, in med tvorci revolucije, umetnega, zgolj človeškega reda, kjer naj bi bil „človek človeku bog“. Danes obe strani priznavata, da je bila dilema svetovno-nazorskega značaja, a med vojno to dejstvo **ni hotelo biti** vsem jasno.

A za protikomunistične borce (vaške stražarje, četnike, legionarje in domobrance) ni bilo dvoma. Papeži in slovenski škofje so že več desetletij svarili ljudi pred komunizmom, kot največjim zlom in največjo nesrečo za slov. narod. Slovenski politični voditelji večinskih strank so jasno

videli, kaj predstavlja OF oz. kaj se za njo skriva. O tem, kaj se je zgodilo v Rusiji, je bil naš narod poučen bolj kot marsikateri drug, in je vedel, kaj ga čaka, če pridejo komunisti na oblast. Poznal je njihov odnos do religije, do narodnosti, njegov pogled na družbo in posameznika. Tisti, ki niso imeli filozofske ali politične izobrazbe, so verjeli škofom in narodnim voditeljem. Ob koncu vojne in revolucije, po vsem znani Vetrinjski tragediji, so se preostali borci in njihove družine razpršili po vsem svetu. Ostali so zvesti idealom, Bogu in narodu, ter danes po 36 letih ugotavljamo, da so le maloštevilni klonili. Poznejši dogodki doma, tu v Argentini in drugod po svetu jih potrjujejo v zavesti, da so se v takratnih razmerah v bistvu odločili pravilno.

V tem prikazu, ki je namenoma kratek in posplošen, je odmišljeno vse, kar je irelevantno (nepomembno) in aleatorično (slučajno), vse tiste politične in taktične poteze, o katerih se pišejo debele knjige doma in tukaj, a se vrtijo okoli bistvenega, katerega se ne upajo ali ne morejo (ali ne marajo?) dotakniti. Vsi vemo, da so bili na obeh straneh ljudje s kožo in kostmi, da razlogi niso nikdar kemično čisti. A v druženju božjega s človeškim je ravno veličina in tragedija človeka.

Kateri pa so šli v OF in partizane? Zelo raznovrstna je bila ta „tovarišija“: Bili so člani slovenske kompartije (375 po številu), ki so se borili za revolucijo, čeprav še danes ob raznih priložnostih tajijo, češ da so se borili proti okupatorju; potem

različne skupine ne-komunistov, razočaranih in zagrenjenih, iz resničnih ali umišljenih razlogov, poudarjanih in stopnjevanih od tistih, katerih namen je ravno povečati zaostritev družbenih nasprotij; tudi je bilo mnogo zavednih Slovencev, katerih ljubezen do naroda so znali spretno manipulirati oni, ki prerokujejo izginotje narodov, češ da so le posledica socialnih in gospodarskih razmer.

Pomanjkljivosti v družbi so bile in bodo vedno, prav tako vojske s svojimi posledicami. A ne morem razumeti zmede in nejasnosti, ki je povzročila, da je mogla peščica komunistov, sicer izvedenih v ribarjenju v kalnih vodah družbenih razlik in slabosti, ki je o sebi trdila, da ima edino možno rešitev vseh problemov, recept za srečo in blagostanje vseh delovnih ljudi in pa izključno pravico voditi borbo proti okupatorju, da je mogla, pravim, prevarati in pridobiti na svojo stran toliko slovenskih narodnjakov in kristjanov, dá, celo duhovnikov.

Niso videli jasno, ali pa niso hoteli videti jasno. Verjeli so tistim, katerim ne bi smeli, tistim, ki se vedno skrivajo za krinko, včeraj „narodno-osvobodilne borbe“, danes za masko „samoupravljanja“. Mnogi so sprevideli kmalu po prevzemu oblasti, mnogi pa še danes ne: „Kako strašna slepota je človeka“.

Morda je primerno ob tem opozoriti na neko čudno gledanje in razmerje do komunistov s strani takoimenovanih ne-komunistov. Namreč, ne vidijo zlorab in krivic, ki jim jih povzročajo nasprotniki, a vedno

iščejo zanje opravičila, celo hvaležni so jim, da jim ne strežejo po življenju. Po drugi strani pa vidijo napake in slabosti predvsem med ljudmi iz lastnega tabora, katerih žrtve in dobre namene omalovažujejo ali celo prezirajo, oziroma podtikujejo drugoten pomen.

Pazimo, tudi med nami je precej takega gledanja, oz. govorjenja, ki ni ravno znak duševnega ravnovesja. Poglejmo sedaj, kaj je prinesel novi red, kako so se izrodila pričakovanja in sanje o enakosti in svobodi, kakšen je socialistični humanizem.

Ta humanizem deli človeški rod v kategorijo ljudi in neljudi (tistih, ki sprejemajo marksizem-leninizem kot možno alternativo, in onih, ki jo brezpogojno odklanjajo, katerih uradno sploh ni, ne sme biti, katerih imena se v zgodovini ne imenujejo, katerih obraze brišejo iz fotografij, za katere ni spomiha niti grobov); kategorije še-ne-ljudi, že ljudi, še ljudi in ne-več-ljudi (uzakonjen splav in evtanazija, z „znanstveno“ utemeljenimi in točno določenimi periodami od spočetja do smrti); kategorije bolj-ljudi in manj-ljudi (tistih s partijsko izkaznico, ki so deležni vseh človečanskih pravic, in onih, katerim priznavajo komaj kaj več kot vegetativne).

Politični begunci, ki po 36 letih potujejo na obisk v domovino, pripovedujejo, kako strašno so razočarani, ko pridejo prvič v stik z domačimi ljudmi, nad prostaškim, vulgarnim, lumpen proletarskim govorjenjem, nad preklinjanjem in kvantanjem, med Slovenci vseh slojev, spolov in starosti. Je to izražanje veselih, sreč-

nih ljudi? Ko se vrnejo, zagotavljajo, da se ne bi za noben denar vrnili za vedno, češ da se ne počutijo več doma, med tisto koristolovsko, nikdar potešeno svojatjo sebičnežev, ki zavidajo in zijajo drug drugemu v žep, lonec in posteljo, ki so geslo: „človek človeku bog“ spremenili v „človek človeku volk“. In to so ljudje, ki so kot pionirji peli: „Mi svetu bomo dokazali, da ni brezplodno tekla vaša kri, ... mi mlajši bomo se trudili, da izgradimo svobodno zemljo“.

Zakaj je bilo potrebnih toliko žrtev, toliko trpljenja? Latinski pesnik v takrat podobnem primeru sarkastično primerja: „tresle so se gore, rodila se je miš.“ Pri nas se je skotila ogabna podgana, ki zasmraja in okužuje vse okolje: število samomorov in splavov je sorazmerno eno največjih na svetu: nad 30.000 nedonošenih otrok pomorijo letno slovenske matere. Splošna razuzdanost, pijančevanje in narkomanija je razširjeno v vseh slojih, predvsem med mladino; koliko je razdrtih družin, sam Bog ve... Tako vidimo, da pomor naših vrnjenih borcev ni le pretiran eksces maščevalnih in zmage pijanih „osvoboditeljev“, ampak samo eden izmed členov verige zločinov materialistične brezbožne miselnosti.

Partizanske pesmi, v katerih so izražena pričakovanja, sanje in želje, pojejo o borbi „za boljše srečne dni“, „za svobodo, za kruh“. Sedaj vidijo, kako „se v strup preobrača vse, kar srce si sladkega obeta“, kjer je človek merilo vsemu in je normalno (moralno) to, kar počenja večina ljudi, kjer svoboda pomeni osvoboditev vseh desetih božjih zapovedi, kjer je resnica to, kar dokaže „znanost“, tista znanost, ki je dokazano leta 45 ovrгла leta 48... Ne morejo iz začaranega kroga protislovij, katere logično nujno sledijo miselnosti, ki zavrača Njega, ki je ustvaril človeka po svoji podobi.

Veličina domobrancev in drugih protikomunističnih borcev, katerih žrtev se spominjamo vsako leto v mesecu juniju, je v tem, da niso pomišljali prijeti za orožje v obrambo svoje domovine, tudi za ceno lastnega življenja. Tako so peli naši borci in ta je tudi še vedno naš program:

„Borimo za križ se, vero pradedov, zemljo slovensko ljubljeno in boljšo bodočnost narodu vsemu, s svojo kupili bi krvjo.“

„Kdor pravi je Slovenec, naj z nami strumno gre v korak, na boj za naroda svobodo, da rod bo ves krepak“.

Naš Odrešenik je pri zadnji večerji, tisto noč, ko je bil izdan, postavil evharistično daritev svojega telesa in svoje krvi, da bi s tem daritev na križu mogla trajati skozi vse čase, dokler ne pride, in da bi tako Cerkvi, svoji ljubljene nevesti, zaupal spomin svoje smrti in svojega vstajenja: zakrament dobrotljivosti, znamenje edinosti, vez ljubezni, velikonočno gostijo, v kateri se prejema Kristus, duša napolnjuje z milostjo in nam daje poročstvo prihodnje slave.

Konstitucija o sv. bogoslužju II. vat. koncila (47).

Praktično izpopolnjevanje v slovenščini

Zavedni Slovenci vemo, da je materinščina velika kulturna vrednota in bistvena sestavina naše narodnosti. Pomislimo le, kaj bi ostalo od slovenske kulture, zlasti slovstva, če bi izgubili jezik! Ali imamo za pravega Slovenca človeka naše krvi, ki ne zna slovensko?

Nekateri narodi (Židje, Irci, Škoti itd.) so ohranili narodno zavest kljub izgubi lastnega jezika. To so izjeme, za večino narodov to ne velja, zlasti pa ne za slovenskega.

Zakaj je ravno pri nas Slovencev jezik tako pomemben. Mislim, da najdemo razlog le v posebnem zgodovinskem razvoju. Kljub tujemu gospodstvu in razkosanosti ozemlja na pokrajine, četudi smo izgubili večino domačega plemstva, takratnega vodilnega sloja, smo si z velikim naporom ustvarili lastno kulturo, izoblikovali knjižni jezik in končno tudi politično prebudili ter tako postali narod v modernem smislu. Nprestano smo se morali z vso energijo boriti za osnovne narodove pravice, zlasti za uradno priznanje in enakopravnost slovenščine. Vodilni v tem boju so bili duhovniki, pesniki in pisatelji. Pri nas je bil vedno večji poudarek na kulturi, predvsem na slovstvu, ne pa toliko na političnih zadevah ali vojaških akcijah. Boj za slovenski jezik še danes ni dokončan.

Poleg zamejskih Slovencev smo

v najtežjem položaju izseljenci. Vpliv tujega okolja čutimo vsak dan in vse naše organizacije, prireditve in tisk ne morejo nadomestiti tega, kar bi imeli v svobodni domovini. Dolgoletna odsotnost, velika oddaljenost in nam sovražne razmere v domovini vedno bolj rahljajo naše vezi z matičnim narodom. Ali je potem čudno, da napredujemo v španščini in nazadujemo v slovenščini? Mlajši, ki nimajo pravih slovenskih šol — mnogi niti ne poznajo Slovenije —, so seveda še dosti na slabšem.

Če plavamo proti toku, čutimo, kaj nam pomeni slovenski jezik. Ohranjamo in izboljšujemo si ga, če ga govorimo ob vsaki priložnosti, ako beremo dobre domače knjige, revije in časopise ter se zanj še posebej zanimamo. Ali nismo večkrat v zadregi za kak slovenski izraz ali slovnično ter pravopisno pravilo?

Zaradi lagodnosti marsikdo uporablja španske besede (na primer: parada, vereda, esquina, heladera), kadar govori slovensko. Premalo pa pazimo tudi na pristno izražanje. Če dobesedno prevajamo, delamo jeziku silo in ga s tem pačimo (npr. izgubiti vlak, iti s plaščem na sprehod, dati si računa, sanjati z materjo, priti od šole ipd.).

Slovenski knjižni jezik ni lahak, naglo se razvija in velika je razlika med njim in navadno govo-

rico. Kadar pišemo, imamo težave tudi s slovnico in pravopisom. To velja tudi za tiste, ki so se izobrazili v Sloveniji. Prepogosto srečujemo napačne stavke: Nalagajte vaš denar v hranilnico! Tiste majhne stvari so ga zmedle. Ni oblekel suknjo. Povedala bom moji mami. Tega blaga se ne dobi. Pred dvema leti je odšel.

V zadregi si nekateri pomagajo s kovanjem besed in so tako izumili utekočilnik, kravarice, nadevanko ipd. To gotovo ni dopustno, če že obstaja ustrezní izraz.

Da bi bilo nekoliko olajšano tistim, ki se zanimajo za slovenščino, se bomo povezali in sodelovali. V vsaki številki Duhovnega življenja bo članek o praktičnih problemih materinščine. Zato bodo dobrodošle razne pripombe, predlogi in vprašanja.

V tem okolju je težko za tiste, ki ima smisel za duhovnost, kulturo (tudi tujo), slovenske narodne probleme ipd. In vendar je naša dolžnost, da se zanimamo za vse to. Mislim, da bomo imeli en nagib več, če upoštevamo, da se celo nekateri tujei prostovoljno učijo slovenščine. Nekaj takšnih je tudi v Argentini. V ZDA je nekaj znanstvenikov, ki niso naše krvi, a se ukvarja s slovenskimi problemi. Na večjih univerzah nekaterih evropskih mest so stolice za slovenski jezik in slovstvo. Če sežemo v zgodovino, bomo našli še več takšnih spodbudnih primerov. In naj mi, ki smo Slovenci, zaostajamo za njimi?

Na svidenje v prihodnji številki.

Simon Rajer

Dejali so vam tudi, da je življenje tema, in vi, ko ste utrujeni, ponavljate to, kar so vam oni rekli.

In jaz vam pravim, da je življenje resnično tema, razen tam, kjer je zagon.

In vsak zagon je slep, razen tam, kjer je znanje.

In vsako znanje je prazno, razen tam, kjer je delo.

In vsako delo je jalovo, razen tam, kjer je ljubezen.

In ko delate z ljubeznijo, se povezuje s sabo, med seboj in z Bogom.

In kaj pomeni delati z ljubeznijo?

Pomeni plesti svilo iz vlaken, ki so vzeta iz vašega srca, kot bi se moral obleči vanjo vaš dragi.

Pomeni z vdanostjo graditi hšo, v kateri naj bi prebival vaš dragi.

Pomeni z nežnostjo sejati in z radostjo pospravljati žetev, od katere sadov naj bi se hranil vaš dragi.

Pomeni vnesti v vsako delo vaših rok tudi vašega duha, in se zavedati, da duše umrlih zro v vas.

Kahlil Gibran

Ljubim te,
Bog,
kajti veliko
je življenje!

OB 100-LETNICI SMRTI
PISATELJA DOSTOJEVSKEGA

Dostojevski je do dna ruski in svetovni genij, največja ruska vrednota, najbolj ruski med velikimi ruskimi pisatelji, njegova umetnost je ruska beseda o vsečloveških vprašanjih, umeti jo, se pravi nekaj bistvenega v ruski duši (Berdjajev). Dostojevski je najgloblje posegel v tragedijo razdvojenega Evropejca in nakazal pot njegove odrešitve (Herman Bahr). Svetovna literatura nima umetnika, ki bi imel toplejše srce in bi tako globoko odkril vse človeško gorje (Brückner). Tolikšne umetniške širine ni svet poznal pred njim (Ivan Prijatelj). Dostojevski me je naravnost o mamil do pijanosti (Ivan Cankar).

Fjodor Mihajlovič Dostojevski je bil rojen v letu 1821 v moskovskem predmestju. Star 24 let je izdal roman *Bedni ljudje*, v 28. letu starosti je bil obsojen na

smrt, ker se je udeleževal sestankov socialističnega krožka Petraševskega. Tik pred usmrčitvijo je bil pomiloščen in pregnan v Sibirijo, kjer je prebil osem let. Ko se vrne, se ves posveti pisateljevanju. Izidejo romani: *Ponižani in razžaljeni*, *Zapiski iz mrtvega doma*, *Zapiski iz podzemlja*, *Zločin in kazen*, *Dvojnik*, *Idiot*, *Besi*, *Mladenič*, *Bratje Karamazovi* in krajša prozna dela. Umrli je v Peterburgu 9. februarja 1881. Štiri dni pozneje so ga pokopali na Tihvinskem pokopališču samostana Aleksandra Nevskega.

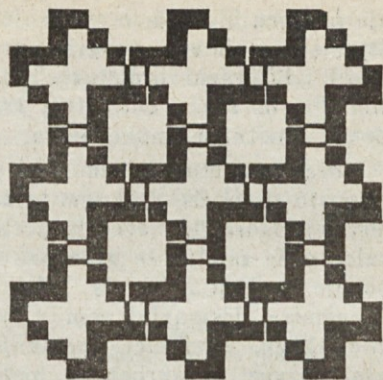
Trpin se predstavi

V moskovskem predmestju, kraju revnih hiš, sirotišnic, zavetišč in gnojišč, sem bil rojen pobožni in dobri materi in tiransko krutemu, pohlepnemu, razuzdanemu očetu (podložniki so mu povrnilo dolg — umorili so ga). Oče-

tova smrt me je do dna pretresla. V vojaški šoli nisem imel prijateljev. Na Semjonovskem trgu v Peterburgu sem doživel grozo predsmrtnih trenutkov, obsojen na smrt, ker sem se družil z nergači ruskega sistema. Vojaki so spustili puške, ki so jih že namerili vame, ko mi je bila izrečena pomilostitev. Sledila so sibirska leta, z verigami na nogah, v mrtvem domu med najnižjimi zločinci, v mrtvašnici, v podzemlju, brezimen in pozabljen.

Čas me je odrešil sibirskih muk, ne pa življenjskih nadlog: pomanjkanja, bede, zaničevanja, izvrženosti, razočaranj, epileptičnih muk. Prevečkrat sem bil preutrujen, bolan, ubit, na robu gmotnega propada, v težkih živčnih in duševnih pretresih. Nekega dne sem zbežal v svet. V Wiesbadnu sem se predajal hazardni igri, izgubljal. Kot brezdomec sem brezciljno blodil iz dežele v deželo, prenočeval v nizkih sobicah, stiska in sram sta me gnala iz kraja v kraj. Ana Grigorjeva je postala moja druga žena, toda prvi otrok, ki mi ga je podarila, je izdihnil že po nekaj dneh. Sibirija je bila preddverje mojega zla, Francija, Nemčija, Švica in Italija pa moj pravi pekel. Star 50 let sem doživel muko tisočletij.

Videl sem in doživel toliko muk, bolečin, stisk; samomorilce iz „hladnega somraka in dolgčasa“ življenjske naveličanosti in smrtno utrujenosti, cinične in uporni-

ške ljudi. Videl sem jih, kako so se po moskovskih predmestnih ulicah potikali — bebčki, pohabljeni, slepci, procesije bolnih, beračev, razcapanih, ranjenih, krastavih, brazgotinastih, izmozganih, izpitih, jetičnih; v družbenih nižinah so se borili s svojo smrtjo in življenjem, ljudje — tisti razžaljeni, iztirjeni, ponižani, nesrečni, neznatni, ubiti od življenja. Videl sem jih, umirajoče in brezpravne, velike trpine, sibirske kaznjence, vklenjene v verige.

O, matjuška Rusija! „Družba se kemično razkraja!“

Boleče tragično in kaotično ugodno je to življenje. Živim v ozkih mejah svojega telesa in časa, sredi zaprtih obzorij v brezdušnem prostoru, nenehno zagnan v cilj, neugnano brskam po svoji notranjosti, nemiren, votel, ranjen, ogrožen od vidnega in nevidnega, neprestano odmiram, pogrezam se vase, iščem v sebi smisel svojega bivanja. „Vse življe-

nje je sama blodnja in strmenje“. Strasti so moje vice, pregrehe moj pekel. „Literarni proletarec“ nosim v sebi muko človeštva, trpljenje umetnika, muko Boga.

Moral sem storiti, kakor mi je velevalo srce! Oživiljal sem te žalostne prizore, te nevesele prebivalce naše zemlje, to grozljivo e-popejo trpljenja in zla, iskanja in nemira. Ustvarjal sem v naglici, begu, v vročici, zamaknjenju, nervozi, v skrbeh, v histeričnem besu, v boleznih, da sem trpel do poslednje kite svoje biti, razgaljen v teh delih, neoborožen in majhen pod tragičnim nebom usode. In zdaj me, „junaka“, na vsem lepem gledate v tej raztrgani halji, revnega in ostudnega. Stokal sem, ker me je delo izčrpavalo, strlo, izželo in so mi možgani otopeli in odpovedali; jaz pa sem kot „staro poštno kljuse“ vedno znova začenjal.

O, kakšno tragično človeštvo!

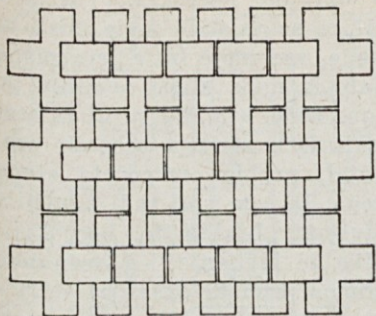
Ustvaril sem jih, oživil, kot sem jih doživel in srečaval: morilca s krvjo svoje žrtve na rokah, pijanca, ki se mu krohotajo gledalci, deklico z rumenkastim sijem v somraku ulice, božjastnega otroka, ki berači na cestnih vogalih, sedemkratnega morilca v sibirski katorgi, igralca v pesteh malopridnih tovarišev, človeka, valjajočega se kakor žival pred zaklenjeno sobo svoje žene, umirajočega tatu, jetične ženske, za-

pite študente, postopače, zapravljivce, zločince, vlačuge, kneze.

Ustvaril sem jih, kot jih je zakotil takratni evropski nihilizem, galerijo morbidnih, epileptičnih in napol blaznih značajev, razdvojenega Razkolnika, Versilova, dokonca obremenjenega s sodobnimi družbenimi, filozofskimi, moralnimi in religioznimi vprašanji, pa Ivana Karamazova, vztrajnega skeptika, božjega tajivca; čeprav razumnik, je nemočen, da bi se uspešno soočil z zadnjimi problemi bivanja; Grušenjko, ki enega ljubi in sovraži, drugega ljubi s strastjo, s spoštovanjem in breztelesno pa le „božjega hlapca“ Aljošo; brezdomca, potepuha, deklasiranca in izvrženca Miškina in ubogega študenta Razkolnikova, ki nista imela mesta v sodobni meščanski družbi,

zagrabil sem jih v skoraj neverjetnih psiholoških položajih: pred umorom, pri umoru in po njem (Razkolnikov), pri poskusu samomora („smešni človek“), pri porajajoči se blaznosti (Bobek), nekaj ur po samomoru lastne žene (Krotko dekle), v „neznosni sekundi“ blaženosti pred epileptičnim napadom (Miškin); ustvaril sem jih, ujete v strasti in vizije, plahe in eksplozivne, ko se zvi-jajo v svojih miselnih krčih, ko trpe in nihajo med življenjem in smrtjo, ko neugnano brskajo po svoji notranjosti,

ko se razgovarjajo, ravnemajo, prikazujejo, strastno, ognjevit,

živahno o najvišjih vprašanjih: o Bogu, nesmrtnosti, svobodi, zlu, sreči človeštva; ko silijo v nepredirno temo, iščejo odrešilno resnico, s katero bi se pretolkli do bistva stvari, o smislu in ciljnosti vsega, kar je: ogenj spráševanj, iskanj jih nenehno pekli. Zato imajo razjedene obraze, izpite od stisk življenja, poiskal sem jih v točilnicah, kjer je smrad po žganju, jetniških celicah, kjer je smrt vsak dan obvovala trpine, v zakotnih sobicah, ulicah z bordeli in krčmami, v neprezračenih sobah, sajastih ulicah, sredi vsakdanje banalnosti, umazanih kletnih lokalov,

spoznaval sem jih, kako so hrepeneli po neskončnosti, kako so hoteli piti — ne iz studencev mest in cest! — iz praiživja življenja; večnost in neskončnost hočejo čuti v sebi, pri vsej genialnosti in dinamični razumnosti imajo otroško srce in otroške skomine. Ni dokončnega podleža, ni tako globokega brezna, iz katerega bi obsojenca ne mogel odrešiti Kristus.

„To je preskušeno, to je zanesljivo!“ (Zosim); kako so trpeli moji ljudje, kako so se zvijali v mukah, zato sleherni izmed njih spoštuje trpljenje, in je brat z vsemi ljudmi te zemlje, pijanci so hrepeneli po čistosti, zločinci so se divje kesali in zase zahtevali kazni za spravo.

Prijatelji, ne bojte se življenja!

Ali je opravičilo za človeško trpljenje? Za kakšno ceno je mogoče odkupiti eno samo kapljico krvi, prelito po krivici? Je mogoče sprejeti srečo „za ceno neopravičene krvi malega mučenika?“ Moj razumnik Ivan Karamazov se je uprl Bogu, ki je ustvaril svet tako poln trpljenja, zla in krivic — podvival se je vrniti Bogu svojo „vstopnico“ za tako srečo v daljni prihodnosti. Jaz ne! Vklenjen v verige, nedolžen, sem z Dimitrijem na vso moč vpil: „Vse trpljenje bom premagal, samo da bom lahko rekel: Sem. Četudi se krivim na natezalnici, vendarle vem, da sem. Prikovan na galejo, še vidim sonce, in četudi ga ne vidim, vendar živim in vem, da je.“ Poljubljal sem v ječi sotrpine, v predsmrtnih stiskah sem z zaupanjem preroka govoril: „Ne bodite hudi, prijatelji. Kar naj nas vklenejo... To je drag nakit... duh stoletja, ki se širi povsod, in nam ga je slovesno nadela ljubezen do človeštva.“

Blagroval sem usodo za stisko, samoto, muke, saj bi se brez njih ne mogel prikopati ne do sodbe nad seboj ne do ostrega pretresa prejšnjega življenja. Tudi sovražnike je treba ljubiti. V Sibiriji sem pisal carju himno, ker me je nedolžnega obsodil na smrt, strt ob vsakodnevnem umiranju, v krčih, božjastnih trzljajih sem hvalil Boga... Vse, kar me je hotelo upepeliti, sem spremenil v duševni ogenj in ustvarjalno ekstazo. Trpljenje? To je naša sreča. Vsako ponižanje poraja povečevanje. Zanesljivo sem upal, da ima trpljenje velik smisel. Zaradi sreče drugih vzemimo nase trpljenje. „Sam lahko poginem, da so le drugi srečni!“ Trpljenje je natanko tako koristno kakor blaginja. Kaj blodnja in kriki, stiska in dvomi — „na vsem lepem se ti pa vse skupaj razvozla, vse te neštete uganke, ob petih popoldne!“

Velikim trpinom sem ostal brat, z njimi sem trpel in jim dajal poguma; z malim zbeganim brezbriznežem v ponošenem plaščku, človekom iz zakotne ulice, sem razširil roke in vpil: „Življenje je lepota, edino v trpljenju je smisel, o, kako lepo je življenje!“ S „smehljajočim se človekom“ sem družno „oznanjal življenje, veliko življenje“, z vsemi trpini sem hvalil Boga in se mu priklanjal kakor Job, večje je bilo trpljenje, bolj sem čutil njegovo bližino.

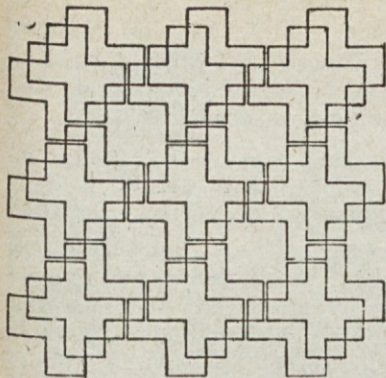
O, kako sem segal po Bogu, kako pohotno sem razsajal, izpro-

žal harpune logike, kot ognjene puščice so vzletele moje misli in kesede, vse moje bitje je strašno žejalo iz muk, stisk, nemirov po Bogu. Vedel sem, da ga ne morem preklinjati, samega sebe bi preklinjal, saj je on počelo vsega živega. In sem vpil tudi z božjim tajvcem: „Ljubim te, Bog, kajti veliko je življenje!“ Z menihom Zosimom sem te oznanjal sotrpinom: „Če boš ljubil vsako stvar, se ti bo božja volja razodela v vseh stvareh in končno boš zajel ves svet z vseobsegajočo ljubeznijo.“

**„To je preskušeno,
to je zanesljivo!“**

Od evangelija se nisem nikoli ločil. Sveto pismo me je spremljalo v sibirskem ujetništvu, žene dekabristov so mi ga podarile, vse življenje sem ga imel na svoji pisalni mizi. O Bogu mi je govorila že moja mati, otrokom nam je brala sveto pismo, vodila nas je po cerkvah, z nami je romala v različne samostane. Zato moji ljudje evangeljsko hrepenijo po odrešitvi in vanjo tudi verujejo.

Vse moje življenje si me mučil, nikdar te nisem mogel zadušiti, nikdar doseči. S krikom Stavrogina sem te iskal, z vdanostjo Šatova. V božjem besu, strašnem dvogovoru sem se zarežal hudiču v obraz: „Je Bog ali ga ni?“ Ta pa me je, obupanca, vrgel spet v razbeljeno železo iskanj: „Tega ne vem!“

Moja vera vate, Bog, se je kazala kot ognjen izmenični tok med Da in Ne. Za vsako temo, stisko, bedo, nemir sem Te iskal, a vselej sem se magično znašel v novi nedoumljivosti. Ljubezen do človeštva me je prosila, da sem zavrgel ateizem kot nekaj nesprijemljivega. In postal sem velik pridigar vere vate. Storil sem, da je iz pogovorov mojih oseb bučala velika orgelska himna Bogu. Čutil sem, kako strašansko mi je bil potreben, „ker je edino bitje, ki ga lahko vedno ljubiš“, in spet me je bilo strah uklanjati se, ponižati se pred komerkoli, in drugič sem kriknil, da ni nujnejšega čustva kot pokloniti se pred neskončnim. Insceniral sem za nikovalca Inkvizitorja, ognjenega tožitelja... Bog, vsem obtožbam nakljub si molčal, dokler ga nisi molče poljubil na njegove brezkrvne ustnice, da je umolknil pred veliko skrivnostjo tvoje Besede, pred skrivnostjo trpljenja. Spoznal sem, da ni človeškega

dostojanstva brez vere v tvojo navzočnost, ne svobode brez etičnih imperativov, ne resničnega življenja brez ljubezni. Načelo ljubezni mora prežemati politiko, znanost, umetnost in gospodarstvo. Samo dejavno krščanstvo more ustvariti vesoljno Cerkev in zedinjenje vseh ljudi. Le Kristus, njegov duh, ki je duh ljubezni in usmiljenja, more preobraziti človeka, človeštvo, družine, družbo, le on more biti živa osnova in vogelni kamen vsečloveške Cerkve. Po postavi Kristusovega evangelija je mogoče razrešiti evropska nasprotja, le z bratsko ljubeznijo je mogoče kdaj doseči veliko občo harmonijo, bratsko soglasje vseh narodov. Ljubezen, prva zapoved Kristusovega evangelija, ki jo je s samodarovanjem za ljudi izpričal najprej Kristus sam, ta neskončno lepa oseba, neskončno čudo.

Svet in človeštvo preobraziti z duhom evangelija. „Ne bežati iz sveta, marveč iti v svet, da ga preobrazimo!“ Ljubezen ne pozna meja. „Med svetom boš živel kakor menih. Mnogo nasprotnikov boš imel, a tudi tvoji sovražniki te bodo ljubili. Veliko nesreč ti bo prineslo življenje, a prav zaradi njih boš srečen in boš blagoslavljal življenje in pripravljaj tudi druge do tega, da ga bodo blagoslavljali.“

Bog. Ljubezen sama. Vsi smo tvoj rod, v slehernem je tvoja brezkončna božanska sila, zmago-slavna nad vsakim vnanjim nasi-

ljem, nad vsakim notranjim padcem. Ni je zlobe v človeku, ki bi je ti ne premagal s silo svoje ljubezni in vseodpuščenja. Prebiješ se skozi vsako človeško nemoč. Kjer ljudje preganjajo tvojega duha, nastaja babilonski stolp. Kraljestvo resnice, pravice, ljubezni in dobrote je mogoče graditi s postavo Kristusovega evangelija.

„Moja veroizpoved je zelo preprosta: verovati, da ni na svetu nič lepšega, nič razumnejšega, nič pogumnejšega, nič popolnejšega, kot je Kristus... Še več: če bi mi

kdo dokazal, da je Kristus zunaj resnice, in če bi bilo dejansko izpričano, da je resnica zunaj Kristusa, bi se rajši odločil za Kristusa kot za resnico!“

O, kako sem segal po Bogu, kako sem pohotno razsajal, kričal: Spregovori, Bog! Ti pa si molčal na vsa izzivanja, obtoževanja in me na koncu molče poljubil na moje brezkrvne inkvizitorske ustnice. Iz vseh por mojega bitja je vzkliknilo kot še nikoli: Ljubim te, Bog, kajti veliko je življenje!

Jože Zadravec

Olimpiada „prizadetih“

Tudi telesno prizadeti ljudje so vztrajni in dobri športniki. Dosegajo celo neverjetne športne rezultate. To so potrdili tudi na letošnjih olimpijskih igrah, ki so jih aprila letos zanje organizirali v Rimu pod naslovom „Olimpijske igre 1981“.

V petek, 3. aprila, je tekmovalce „climpijade prizadetih“, ki so jih s posebnimi avtobusi pripeljali na dvorišče sv. Damaza, sprejel tudi papež Janez Pavel II. Ob tej priložnosti je ponovno poudaril, da morajo biti telesno prizadeti ljudje v polnosti vključeni v družbeno življenje in deliti vse njegove radosti.

Janez Pavel II. je posebno toplo pozdravil strežnike in zdravnike, ki so se udeležili kongresa o telesno prizadetih. Poudaril je, da je treba spremeniti miselnost ljudi, da bodo prizadete osebe sprejeli na vsa pod-

ročja človekovega delovanja in življenja, vključno s športom. Porušiti je treba družbene ovire, ki preprečujejo prizadetim razvoj in dostop do vseh življenjskih področij, razviti čut človečnosti v ljudeh in sodobnemu človeku dopovedati, da za novo civilizacijo ljubezni lahko veliko naredijo prav prizadete osebe.

Papež želi mlade diplomate

Rimski časopisi poročajo, da je Janez Pavel II. nuncijem po svetu poslal posebno pismo, v katerem jim priporoča, naj se takrat, ko bodo stari 70 let, odpovedo svoji službi. V tem primeru bodo takoj dobili pokojnino. Če bodo nunciji papeževo priporočilo sprejeli, bo takoj praznih nekaj desetih mest. Samo v Evropi je trenutno 12 nuncijev, ki so starejši od 70 let.

Za mladino za mladino

Ali je osebna lastnina upravičena?

— Liberalni svetovni nazor odgovarja na to vprašanje, da ima človek **neomejeno** pravico do lastnine vseh dobrin, ki jih more in zna pridobiti. Ta pravica izhaja iz načela o **neomejeni** človekovi svobodi, na katerem temelji liberalizem.

— Marksizem uči, da posameznik **nima** pravice do lastnine proizvodjalnih sredstev (zemlje, strojev, itd.). **Lastnina** je po tem nauku vzrok **razrednega boja**, to je boja med tistimi, ki imajo lastnino, in tistimi, ki je nimajo. Zato naj bo le družba lastnica proizvodjalnih sredstev.

Država kot predstavnica družbe naj prevzame vso **lastnino** in tudi **načrtovanje** (planifikacijo) proizvodnje ter vsega gospodarskega življenja. Tako imajo vsi državljanj enega samega delodajalca, in to je država sama. Jasno je, da

v državi, kjer je vse gospodarstvo odvisno od centralne oblasti, ljudje, kateri vodijo to državo, združijo v svojih rokah **absolutno oblast**. Zato v deželah, kjer to vlogo izpolnjuje komunistična stranka, ljudje ne morejo biti svobodni. **Edini delodajalec** je hkrati **edini sodnik** in **edini zakonodajalec**, ter zato gospodar nad življenjem in smrtjo; gospodar ne le nad delom, marveč tudi nad mišljenjem ljudi.

— **Krščanski realizem** odgovarja, da ima človek pravico do lastnine, a da ima **lastnina socialno funkcijo**; to pomeni, da ima lastnina **družbeni pomen**.

Lastnino je treba uporabljati pod vidikom ljubezni in v zavesti, da smo jo prejeli od Boga v **upravo** (administracijo) za dobo svojega življenja, ter da bomo pred Stvarnikom dajali odgovor

o uporabi talentov. Prav kakor se človek mora svobodno odreči delu svoje osebne svobode za življenje v vsaki družbi (n. pr. zakonca se odrečeta delu svobode za srečnejše življenje v zakonski skupnosti), se mora posameznik deloma odpovedati tudi neurejeni ali absolutni uporabi lastninske pravice zato, da lahko živi v pravični in urejeni družbi. (Davki za javna dela itd.). Če kdo lastnine ne uporablja v korist družbe ali celo njej v škodo, mu jo ta lahko omeji ali celo vzame. **Lastnina** je namreč le **sredstvo za doseg človekovih ciljev** in nujna le v toliko, v kolikor jo potrebujemo za ohranjanje naše osebne svobode.

Tudi tukaj gre za **ravnovesje** med **lastnino kot osebno pravico in lastnino kot sredstvo za harmonično rast družbe**. Ne pozabimo, da je mnenje glede lastnine posledica našega odgovora na vprašanje: Kaj je najvišja vrednota?

— **Liberalizem** je s svojim odgovorom glede **neomejene osebne lastnine dosleden**. Če je namreč človekova svoboda najvišje dobro, mora biti pravica do lastnine neomejena, kajti sicer bi s pomočjo omejevanja lastnine lahko omejevali njegovo svobodo.

— Če je, nasprotno, **družbeni razvoj** končna in največja dobrina, kakor uči **marksizem**, sta planificirano gospodarstvo in družbena (državna) lastnina proizvajalnih sredstev le logična posledica. **Osebna svoboda** in z njo po-

vezana **osebna lastnina** proizvajalnih sredstev bi namreč lahko — po mnenju marksistov — ovirali hiter in načrten družbeni razvoj, ki naj bi bil po njihovem merilu najvišje dobro. Zato ne more marksistična družba dopustiti osebam niti pravice do svobode niti do lastnine proizvajalnih sredstev.

— Če pa gledamo na človeka kot na božjo stvar, če je Bog zadnji cilj in pogoj njegove sreče, se človekov pogled na svet bistveno spremeni. **Stvari so le sredstva, ki jih človek sicer svobodno uporablja, a ne v anarhični svobodi sebičnosti, marveč v mejah, ki mu jih narekuje ljubezen.**

Človekova svoboda je velika ustvarjalna sila in brez nje ni pravega družbenega napredka, a nje zloraba privede do družbenega nereda. Skratka — človek naj uporablja svojo lastnino tako, da z njo pomaga sebi in bližnjim.

Marko Kremžar

v družini

EVANGELIJ — Z OČMI ZAKONCEV

TVARNE DOBRINE IN DRUŽINA

Prišla je jesen s svojimi lepotami, a tudi s svojimi skrbmi. Jesen namreč naznanja zimo, ki zahteva marsikatero zalogo za naše telesno življenje, posebno tam, kjer je več ljudi, a to je navadno v družinah. Sicer pa tudi med letom ne manjka izdatkov: zdaj obleka, zdaj čevlji, šolske potrebščine; enkrat popravilo pralnega stroja, drugič čistilnica. Kristijan se trudi, da ima pravilen odnos do tvarnih dobrin, brez katerih ne gre, a morajo imeti svoje mesto. Tako tudi verna zakonca iščeta pravo mesto tvarnim skrbem.

S svojo skrbjo

Ne bodite v skrbeh za svoje življenje, kaj boste jedli, tudi ne za svoje telo, kaj boste oblekli. Ali ni življenje več kod jed in telo več kot obleka? Poglejte ptice pod nebom: ne sejejo in ne žanjejo in

ne spravljajo v žitnice in vaš nebeški Oče jih živi. Ali niste vi veliko več vredni kot one? Kdo izmed vas pa more s svojo skrbjo dodati svoji postavi en komolec? In za obleko, kaj ste v skrbeh? Poglejte lilije na polju, kako rastejo; ne trudijo se in ne predejo, a povem vam, da se še Salomon v vsem svojem sijaju ni oblačil kakor katera izmed njih. Če pa travo na polju, ki danes stoji in se jutri v peč vrže, Bog tako oblači, ne bo li mnogo bolj vas, maloverni? Ne skrbite torej in ne povprašujte: „Kaj bomo jedli ali kaj bomo pili ali s čim se bomo oblekli?“ Zakaj po vsem tem povprašujejo pogani. Saj vé vaš nebeški Oče, da vsega tega potrebujete. Iščite naprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo se vam bo navrglo. Ne skrbite torej za jutri; kajti jutrišnji dan bo imel skrb sam zase; zadosti je

dnevu njegova lastna teža (Mt 6 25—34).

Skrbi

Najprej sva bila kar malo nejevoljna ob Jezusovih besedah, **naj ne bova v skrbeh**. Le kako naj ne bova v skrbeh, če pa vsak mesec prekladava denar in premišljujeva, kaj bi morala še kupiti, s čim bo treba še počakati! Kako bi ne skrbela, ko je treba ob začetku šolskega leta za vsakega otroka toliko novega kupiti! Ne samo knjig, tudi obleke so premajhne in ne več primerne. Kako ne bi skrbela, ko se bliža nakup krompirja, sadja, kurjave...! In najina hiša — menda jo bova dograjevala in urejala do upokojitve! Letos sva napeljala centralno kurjavo. Vsi smo trdo delali. Same skrbi torej — Jezus pa pravi: „**Ne bodite v skrbeh!**“

Komolec

Pa sva si le morala priznati, da naju te stvarne skrbi včasih že usušnjujejo. V določenih obdobjih je videti, kot da sva se poročila zaradi nekakšnega podjetništva. Kot da s tvarnim uspehom ali neuspehom najin zakon nujno raste ali pada. Da si torej s **svojo skrbjo dodajava komolec**, da si polepšujeva in podaljšujeva življenje. Vprašala sva se, ali sva zdaj, ko imava svojo hišico in neprimerno trdnjšo tvarno podlago, srečnejša kot prve mesece zakona, ko ni sva imela skoraj ničesar razen mesečne plače. Težko bi rekla, da

sva veliko srečnejša, zaradi večje denarne gotovosti. Pač pa bi morala reči, da včasih že nimava več časa za nujne medsebojne pogovore, kaj šele za pogoste prijateljske pogovore z otroki.

Potrebujete

Ko sva še malo razmišljala o najinem odnosu do tvarnih dobrin in o najini skrbi zanje, sva uvidevala predvsem tole. Sam Kristus je **jedel in se oblačil**. Njegova starša sta za vse to skrbela, dokler je živel pri njima. Pozneje je moral poskrbeti sam ali so to storile dobre žene, ki so pomagale njemu in apostolom. Tudi čudeža se ni branil, če je bilo potrebno nasititi pet tisoč mož, žena in otrok, ko so bili jedi potrebni. Petru je pomagal plačati davek cesarju, Janezu je na križu izročil **skrb** za svojo mater, gotovo tudi tvarno. Saj pregovor dobro pravi, da se od same ljubezni ne dá živeti... Sam Jezus pravi, da **nebeški Oče vé, da vsega tega potrebujemo**. Za potrebo torej gre, ne za izživljanje, razvado, uživanje. Skoraj nama je odleglo. Začutila sva, da s svojo skrbjo za stvarne dobrine izpolnjujema na svoj, zakonski način božjo zapoved, da si podvrževa zemljo.

Več

Zakaj pa kljub temu Kristus tako nazorno, človek bi rekel, kar pretrdo govori o skrbi za stvarne dobrine? Jezus ne brani pametne, urejene, uravnovešene skrbi za

vse to. Postavlja pa jo na pravo mesto. So stvari, ki so **več vredne kot jed, pijača, obleka**, skratka: več kot stvarne dobrine. Kdo ne pozna stvarno popolnoma preskrbljenih zakoncev, ki pa se razumejo zelo slabo in se mnogi tudi razhajajo? Kakorkoli je stvarna podlaga za urejeno življenje potrebna, tako je tudi res, da taka podlaga sama po sebi še ne more nadomestiti drugih, duhovnih vrednot, pač pa da jih v pretirani skrbi redno ovira, če ne uničuje. Priznati morava vendar, da so stvarne dobrine ne koncu le **trava, ki bo vržena v peč**. Samo duhovne dobrine so večne. Tukaj sva odkrila svojo napako. Skoraj vso težo prizadevanja za najin uspešen zakon in družino sva postavila na — stvarno.

Pogani

Ko sva se vpraševala zakaj, sva spoznala, da so mnogokrat razlog za to — drugi, Jezus jim pravi **pogani**. Pa gotovo ni imel v mislih milijone lačnih v Indiji in socialno ogroženih v drugih predelih sveta. Mislil je ljudi, ki živijo samo za ta svet, samo za užitek. Ljudi, ki nikdar ne znajo reči „dovolj“ hlastanju. Ljudi, ki morajo imeti vsaj takšen avto kot sosed, če ne večjega. In če so si zgradili vikend sorodniki, si ga morajo še oni. In če je znanec en mesec na dopustu v inozemstvu, je za nje sramota letovati kje doma. In če ne gre drugače, si denar sposodijo... Da — ali nisva

taka pogana včasih ali celo večkrat tudi midva? Res je, da morava tudi otroke preskrbeti tako, da ne bodo upravičeno imeli občutkov manjvrednosti pred drugimi otroki. Današnja ráven je gotovo višja kot tista pred leti. Vendar — ne sebi ne otrokom ne smeva dovoliti nespametnega, poganskega, nič kaj osrečujočega tekmovanja, kdo bo imel več. **Po vsem tem povprašujejo...** Po čem slišijo otroci povpraševati — naju?

Ptice

Zanimivo, kako bi naju Jezus rad naučil neke brezskrbnosti, ki sicer ne odklanja urejene skrbi za vse, kar je potrebno, ampak jo celo vključuje. V resnici pravzaprav uči pravo uživanje. Večina samo zbira, hlasta, grabi in sploh ne utegne tega uživati, kot uživa v preprosti igrači otrok mesece in mesece. A življenje je več kot jed. Treba je živeti, a ne zbirati! Ni čudno, da pravimo za koga, kako „živi brezskrbno kot ptič“. Nekaj te sproščeniosti sredi skrbi in dela; nekaj zadovoljstva z vsem tistim, kar imava, ne pa pretirane skrbi za tisto, česar nimava — bi nama rad Kristus podaril. Ko sva brala knjigo „7000 dni v Sibiriji“, naju je postalo globoko sram. Ob manj kot borni hrani in ob nadčloveških naporih v izredno težkih življenjskih okoliščinah je preživel toliko ljudi. Midva pa zdi hujeva, ker še nimava — zmrzovalne skrinje... Lačna nisva nikoli. Streho imava

in pozimi nama je toplo. Službo imava, otroci se šolajo... Nekaj brezskrbnosti ptic in njihovega uživanja življenja nama podari, Gospod!

Maloverni

Gotovo pa naju uči Jezus še nečesa: zaupanja v Boga Očeta. Tudi sama nočeva otrokom nuditi vsega brez njihovega sodelovanja, napora, nekih zaslug, a tudi zaupanja v naju. Bog je najboljši vzgojitelj in ljubitelj, pa zato dela podobno. Zakaj tako malokrat pomisliva nanj, ki je s poroko stopil med naju in nama obljubil svojo pomoč — tudi v tvarnih vprašanih? In ali sva že pozabila na nekaj kar čudežnih posegov božje previdnosti v najinih začetkih zakona? Maloverni in nehvaležna sva! Obenem pozabljava, da morava tudi midva biti sodelavca božje previdnosti. Ali ni dal Bog tvarnih dobrin ljudem zato, da si jih razdelijo in delijo? Če je nekdo brez rok, mu mora pomagati srečnik, ki roke ima. Če je nekdo brez tvarnih dobrin ali jih ima premalo, ali mu nisva dolžna dati nekaj midva, ki jih imava več? Kolik odstotek najinega denarja dava redno (!) vsak mesec tistim, ki imajo manj in so potrebni? Presenečena sva obstala pred to božjo mislijo, ki se je v nama zbudila.

Iščite

Da — človeku ni težko iskati tvarnih dobrin. To nam je v krvi. Komu se ne zasvetijo oči, če ne-

pričakovano dobi zvišano plačo? Komu pa se zasvetijo oči ob misli na dobroto in plemenitost, pogovornost in odpuščanje, razumevanje in zavzemanje, gostoljubnost in pomoč, vztrajnost in zvestobo, vernost...? Daleč premalo iščeva božje kraljestvo in zato nama verjetno tudi ni navrženó tisto, kar si najbolj želiva: veliko medsebojnega razumevanja in najtoplejšega družinskega ozračja za najine otroke. Ko bi na ta način skrbela za božje kraljestvo, bi tudi kot verna zakonca tvarne dobrine, ki so od Boga, posvečevala s pravilno evangeljsko uporabo.

Jutri

O, ta naš „jutri“, ki še ni v naših rokah, in ta naš „danes“, ki ga ne znamo živeti in uporabiti! Danes se želiva Bogu zahvaliti za vse, kar nama je dal — najprej zdrave roke in noge, ki lahko delajo, in pamet, ki jo lahko uporabljava. Za jutri pa — v božje roke!

Gospod, ti si ustvaril svet in njegove dobrine. Za naju, za najine otroke in za vse ljudi. Hvala ti zanje!

Naj ostanejo tisto, kar so: orodje, pot, a nikdar cilj.

Naj bova vedra obdelovalca tvojih dobrin in naj jih posvečujeva s tvojo brezskrbnostjo in z zaupanjem v Očeta ter z mislijo na druge.

Toliko bolj pa nama odpiraj oči za duhovne dobrine, za božje kraljestvo, ki je med nami!

Vital Vider

Oče Dammijain

Wilhelm Hünermann

Proščenje

Na brabantskih poljih so pele nabrušene kose. Žito je bilo požeto. Z glasnim veseljem so peljali zadnji voz žita na skedenj. Za njive in kmečke domačije je prišel čas velikega počitka.

Cerkovnik v Tremelovu je naslednjo nedeljo zazvonil Te Deum, organist in kmetje pa so odprli vse registre, tako da se je Peter Kamberbeek, ki je tlačil meh, zaradi napora in razburjenja kar potil.

Iz srebrnih kadilnic se je dvigalo kadilo. Strežniki so zvončkljali in duhovnik je blagoslavljal.

Tebe, Boga, hvalimo! Kruh je spravljen.

Hvaležnost in radost sta napolnjevali srca. Vsi naj bodo deležni velikega veselja. Obilna žetev bo tudi revežem napolnila prazne sklode.

Naslednji teden so bile v Tremelovu koline. Gospodinje so kurile krušne peči, saj je bilo treba za gostijo pripraviti dokaj dobrih jedil.

V soboto pa je bil ves Tremelov ena sama velika ponev, v kateri se

je pražilo in cvrlo; ena sama velika peč, v kateri so dišale potice in torte.

Zvečer so zvonovi veselo zadoneli po flamski vasi. Izza vseh vrat so priskakljali otroci in s pesmijo spremljali zvonjenje:

„Bim bam, bajeram, jutri bo semanji dan.“

Tekli so na srenjski travnik, kjer so se za velikimi, sivimi odejami skrivala čuda. Jutri se bodo vsa zagrinjala odgrniša in srenjski travnik se bo spremenil v deveto deželo, polno dobrot in praznične glasbe. Toda še vedno jih je zakrivala siva šotornina in le skozi kako vrzel je bilo mogoče videti nekaj podrobnosti. Mladež iz Tremelova si je šušljala:

„Tako velikega vrtiljaka pa še ne!“ je navdušeno govoril Klas.

„Prišel je pravi čarodej, ki zna ljudi spremeniti v kokoši ali leve,“ je povedal Janček.

„Tudi lutkovno gledališče s Pavliho je v vasi,“ je pristavila Liza.

Jožef de Veuster je zvečer sedel na klopi pred vrtnimi vrati in igral na harmoniko. Igrati ga je naučil čevljar Jan Kuypers.

Tedaj je prišla mimo Marija Deselaers, z velikim pločevinastim kolačnikom. Obstala je pred Jožefom in poslušala.

„Lepo igraš!“ je rekla.

„Godci na plesišču znajo bolje!“ jo je s smehom zavrnil Jožef in oči so se mu zasvetile. „Marija!“ je nato dostavil, „jutri boš plesala samo z menoj!“

„Prismoda!“ je rekla in hotela oditi. Toda Jožef jo je prijel za roko in jo trdno držal.

„Marija, že davno sem ti hotel nekaj povedati.“

„Kaj neki?“ se je začudila.

„Tako si lepa kot cvetoča jablana, in to je na svetu najlepše.“

„Zato pa pazi, da se cvetoča jablana ne obleti!“ se je zasmejala in požugala. Nato se mu je izvila in pojoč odnesla kolačnik domov. Jožef pa je spet veselo nategnil harmoniko.

Drugi dan je bila vas okrašena s sto zastavami. Bilo je proščenje.

Po slovesni maši se je praznična procesija napotila čez polja do velikega hudournega križa. Tu so kmetje sklenili žuljave roke, župnik pa se je glasno in pristržno zahvalil Gospodu za obilno žetev, obenem pa prosil blagoslova za svojo duhovno setev. Besede so seogle vsem do srca. Župnik je smehljaje pogledal svoje kmete in dejal:

„Zdaj pojdite in praznujte dan žetve. Zaslužili ste!“

Pri kosilu so dolgo posedeli. Čeprav je človek v Brabantu skromen, na semanji dan je, da gumbi pokajo.

Medtem so na sejmišču dvignili odeje. Zabučale so orgle posvetnega veselja in številni sejmarji so jim prav tako radovoljno odprli

srca kakor orglam pri slovesni božji službi.

Flamci so pač taki — pobožni in dobrovoljni.

Množica ljudi se je prerivala okrog stojnic. Vrtljaki so vrteli svoje srebrne kroge, lastniki tržnih lop so glasno ponujali sladko robo, na plesišču pa so godci že uglašali bas in gosli, pihali v rogove, a krčmar „Srebrne gosi“ je odbil sodu čep.

V nekem kotu sejmišča je stalo lutkovno gledališče. Tu so se gnetli veliki in mali otroci.

„Ali ste vsi tukaj?“ je vprašala prikupna lutka.

„Da!“ so zavpili otroci.

„Potem vsem skupaj dober dan!“

„Dober dan, Pavliha!“

„Danes boste videli grozno pravljico o strahovih, o okostnjaku in o zlatem loncu.“ Pravljičica je bila res strašna.

Otroci so kričali od veselja, majhni od strahu. Toda na vrtljaku jih je strah kmalu minil.

Tudi Jožef de Veuster je bil zraven. Nato je krenil proti čudno pobarvani, skrivnostni stojnici, v kateri je stal mož s turbanom na glavi in v dolgem črnem plašču. V rokah je držal čarobno palčko in bahavo klical v francoščini:

„Gospodje, dame! Pred vami je najslavitejši akrobat in najslavnejši rokohitrec našega časa. Videli boste...“

Dalje čarovnik ni prišel, kajti že je zaklicalo nekaj krepkih glasov:

„Govori flamsko, dečko! Mi ne razumemo tvojega gaganja!“

Čarovnik se je namrdnil in rekel:

„On ne parle flamand qu'aux boeuf et cochons!“

„Kaj je rekel?“ so vprašali flamski fantje.

„Flamsko se govori samo z voli in svinjami,“ je nekdo brž prevedel. Kako so tedaj fantje zmetali jopiče od sebe in skočili na oder! Jožef de Veuster je bil med prvimi. Zgrabil je čarodeja in ga stresel kakor steklenico.

„Kaj, flamsko govoriš samo z voli in svinjami?“ je vpil ves zaripel od jeze. „Pokazali ti bomo, kako flamski kmetje govorijo z valonskimi čarovniki, ki sramotijo njihov materin jezik!“

Ubogi čarovnik bi gotovo ne bil odnesel cele kože, ako ne bi spodaj nekdo zaklical:

„Jožef, spusti ga, naj zbeži!“

„Če že hočeš, Marija!“ je spustil Valonca, ki je v trenutku izginil za zaveso svoje stojnice.

Tedaj je ves zasopel pritekkel valonski orožnik, ki je imel nalogo skrbeti za red v Tremelovu. Kričal je z rokami in kričal:

„A, vam bom že pokazal! Marš v ječo!“

Kmečki fantje pa sô ga zavrnil:

„Govori flamsko, dečko. Nič compris!“

„Eh, to biti smešno,“ se je razburil mož postave. „Jas še pet let pri vas in vi še nič razumeti francosko!“ Z glavo zmajaje je odšel prek plesišča in zvrnil vrček piva. Bil je popolnoma prepričan, da je v tem primeru storil dovolj.

Čarovnik, ki ni znal flamsko, je

moral zapreti svojo stojnico, saj noben Flamec ni razumel njegovega francoskega vabila.

Jožef de Veuster pa je z Marijo odšel v veliki šotor, kjer sta se veselo zavrta.

„Kaj naj vse to pomeni?“ je vprašal učitelj. „Ko bi vsaj srce ostalo flamsko. Naj v šoli ne bi več poučevali v flamsščini, temveč v francoščini? Ne bom se več ubijal s šolo. Kdor našim otrokom ukrade materin jezik, jim ukrade srce. In najbolj žalostno je to, da pripadajo slavnemu rodu bojevnikom iz Kortryka, narodu Rubensa in Jana Ruysbroeckca, ki pošiljajo svoje hčere v francoske zavode in so ponosni, če taka goska prinese domov nekaj francoske olike. Kadar bodo matere izgubile svoje flamsko srce, bo Flamska umrla in nihče več je ne bo priklical v življenje.“

Pri neki mizi v kotu so sedeli kmet de Veuster, kovač in učitelj iz Werchterna. Njihovi pogovori so bili resni.

„Tisto s čarovnikom je bila vesela norčija,“ je rekel kmet. „Toda, da sedaj človek na flamski se manji dan ne sliši več materine govorce, to da misliti.“

„Seveda,“ je prihrčal kovač, „toda to še ni vse. Flamec, ki ne zna francosko, ne more biti pismonoša ali nočni čuvaj, celo na Flamskem ne. Ako nakažeš davčno plačilo, moraš pisati francosko, sicer ti ga pošljejo nazaj. Pravda je že vnaprej zgubljena.“

Učitelj je žalostno gledal predse. Tišino je prekinil kmet de

Veuster:

„Gospod učitelj! Moj sin Jožef bo moral nekoč prevzeti mojo kmetijo in trgovino s semeni. Toda ne zna niti besedice francosko. Za kupčijo pa jo nujno potrebuje. Ali naj ga dam v šolo, da se bo naučil jezika? Se ne bo morda fant nekoga dne vrnil kot Francoz?“

„Le pošljite fanta v kako francosko šolo!“ je dejal učitelj.

„Jožef je cel Flamec in ni strahu, da bi pozabil domovino, pa naj bi šel na konec sveta.“

Jožef in Marija sta smeje priplesala mimo starih.

„Lep par,“ je zamrmral kovač.

„Nič ne bi imel proti, če ostane ta za vse življenje,“ je odgovoril de Veuster. „Toda za to je še čas. Jožef je star šele sedemnajst let.“

Jožef in Marija sta odšla k stojnici z vabljuvimi slaščicami. Fant je kupil veliko lectovo srce z rdečim trakcem in napisom: Iz ljubezni! Smeje se ji ga je obesil

okrog vratu. Marija se je branila:

„Oh, če bi taka prišla domov... Mati bi srce vrgla skozi okno. Saj sem vendar še otrok.“ Vrnila mu ga je.

„Kaj naj počnem z mojim?“ je žalostno vprašal. Tedaj je prišla mimo Tereza Kistemackers, ki je hotela mimogrede pogledati na sejmišče.

„Na, Tereza, to je zate!“ je rekel Jožef in ji stisnil v roke lectovo srce.

„Zame?“ je vprašala vsa zmedena, medtem ko je skrivaj ošinila tisti dve besedi sredi slaščice. Tesno ji je postalo. Besedi sta jo vznemirili. Potem je v svoji sobi med vzdihovanjem srce pojedla.

Marija se je medtem izgubila v gneči in Jožef se je vrnil v šotor. Tam so vneto prepevali staro flamsko pesem:

„Ne bodo ga ukrotili
do Flamca zadnjega,
dokler ima lev kremplje,
dokler zobe ima!“

Žepni računalnik za načrtovanje rojstev

Zdravnik dr. Robert Abrams z univerze v Gainesville v ZDA je iznašel in izpopolnil posebno vrsto žepnega računalnika, s pomočjo katerega bodo žene lahko zelo zanesljivo izračunavale svoje plodne in neplodne dneve. K temu računalniku spada še posebni termometer za merjenje menstruacijskega cikla žena,

Svetovna zdravstvena organizacija se za to iznajdbo floridskega

zdravnika zelo zanima, saj meni, da bi s tako izpopolnjeno uporabo „temperaturne metode“ načrtovanja rojstev in plodnih dni (katoliška Cerkev jo dopušča) lahko rešili vprašanje prenaseljenosti in nenačrtovanih rojstev v revnih in pregosto naseljenih deželah sveta. Vendar dr. Abrams meni, da bo treba počakati še najmanj leto dni. Metodo bo namreč mogoče široko uporabljati, ko bodo strokovnjaki opravili dovolj testov v praksi.

Osip ženskih redovniških poklicev v Španiji

Madridski časopis „Ya“ poroča, da v španiji naglo upada število ženskih redovniških poklicev. Število redovnic v 5806 še delujočih španskih ženskih samostanih je sicer še presenetljivo visoko (79.903), vendar je v zadnjih 14 letih opaziti precejšen upad (10 odstotkov). Zlasti zaskrbljujoče je stanje pri novinkah (1966 je v španske samostane vstopilo 6595 deklet, lani pa le 751). Podobno je stanje pri kontemplativnih ženskih redovih, ki štejejo 16.552 redovnic v 941 samostanih), kjer je število novink od 685 v l. 1962 padlo na 229 v letu 1970.

Denar za širjenje islama

Perzijski izseljenski list „Iran News“, ki izhaja v Bonnu, poroča, kako iranski verski voditelj Homeini denarno podpira širjenje muslimanske vere po Evropi. V ta namen je osrednja iranska banka že nakazala precejšnje vsote denarja. Tako

je 21. 8. 1979 iransko versko središče v Hamburgu prejelo 24 milijonov zahodnonemških mark pomoči, 19. 12. 79 8 milijonov mark in 7. 4. 80 ponovno 8 milijonov mark. To islamsko versko središče je od 1961 do 1962 vodil ajatola Behešti. Tudi skandinavskemu muslimanskemu verskemu središču je iranska banka nakazala 7 milijonov mark. Za širjenje islama na Bavarskem pa je namenila 305.000 mark.

Opozorilo Höffnerja

V benediktinskem samostanu Reute v Bad Walsee v pokrajini Baden-Württemberg je 12. marca končala zasedanje nemška škofovska konferenca. Pri sklepni maši je predsednik te konference kardinal Höffner dejal, da je zadnje desetletje desetletje nereda, razočaranj in zmede, ker so se mnogi katoličani odvrnili od vere, misleč, da se bodo tako osvobodili. Boga so izrinili iz svojega življenja in iz družbe. Mislili so, da bosta znanost in tehnika rešili vse težave, ki tarejo ljudi. Človekovemu

srecu pa je potrebno večno upanje in neizmerna sreča.

Za svobodo veroizpovedi in prepričanja

S 35 glasovi za, nobenim proti in 5 vzdrževanimi (Sovjetska zveza, Poljska, Bolgarija, Belorusija in Mongolija) je bil na sedežu OZN v Ženevi aprila letos sprejet predlog izjave proti verski nestrpnosti. V generalni skupščini OZN že 17 let tečejo razprave o tej izjavi in Vatikan si je prizadeval, da bi bila sprejeta. Sovjetski predstavnik si je prizadeval za sprejetje formulacije: „pravica do ateističnega prepričanja“, vendar so njegov predlog zavrnili. V listini je tako govor o svobodi „veroizpovedi in prepričanja“.

Verski listi v težavah

Med revijami, ki jim v zadnjem času trda prede, se je znašel francoski katoliško-levičarski mesečnik „ICI“. V aprilski številki je glavni urednik napisal uvodnik, v katerem bralce prosi za pomoč in sodelovanje. Do konca leta mora revija pridobiti 2 tisoč novih naročnikov, sicer ne bo mogla več izhajati.

V podobnih težavah je tudi italijanski katoliški dnevnik *Avvenire*, glasilo italijanske škofovske konference.

Ženski diakonat

Udeleženci mednarodnega zasedanja, ki so v zahodnonemškem mestu Heppenheimu razpravljali o „ženskem diakonatu“, so svetu ev-

ropske škofovske konference in narodnim škofovskim konferencam poslali posebno pismo, v katerem škofofe prosijo, naj se zavzemajo za uvedbo „ženskega diakonata“ v katoliški Cerkvi. Prosilci poudarjajo, da se katoliški verniki vedno bolj zavedajo pomembne vloge sodobne žene v službi, domu in tudi v Cerkvi. Če bi nekatere žene sprejeli v „diakonski stan“, bi škofje potrdili skupno odgovornost mož in žena v službi Kristusu; bila pa bi ta poteza pričevanje sodobnemu človeku in času.

Jubilejna razstava tajnega arhiva

Od 6. aprila dalje je v Vatikanu razstava raznih listin iz vatikanskega tajnega arhiva. Priredili so jo ob stoletnici, odkar je na pobudo zgodovinarja Ludwiga von Pastorja papež Leon XIII. odprl javnosti listine, ki so bile dotlej zaprte v tajnem papeškem arhivu (1881). Iz tega najstarejšega in po vsebini najbogatejšega arhiva je razstavljenih 230 zanimivih dokumentov, ki pričajo o pomembnosti katoliškega središča.

Najstarejša listina je pismo papeža Janeza VIII. velikomoravskemu knezu Svetopolku iz junija leta 800. V njem priporoča papež knezu nadškofa Metoda in odobrava uporabo slovanskega jezika v bogoslužju. Poleg tega je razstavljeno pismo kitajske cesarice, ki sporoča papežu Inocencu X., da je sprejela krščansko vero ona in nekateri člani njene družine. Zanimivo je dalje pismo ruskega carja Alekseja Mihajloviča Romanova papežu Klemenu X., v katerem ga prosi za pomoč proti

turškim navalom. Dalje je razstavljeno sporočilo poljskega kralja Jana Sobieskega papežu o zmagi nad Turki pri Dunaju leta 1683.

Pozorni gledalec zve na razstavi tudi druge zanimivosti: na primer kako je mongolski veliki kan Guyuk leta 1246 povabil papeža Inocenca IV., naj ga obišče. Štiri leta kasneje je maroški sultan zaprosil papeža, naj mu pošlje kakšnega škofa, ker bi rad navezal z njim diplomatske odnose. Na razstavi je tudi pismo angleškega kralja Henrika VIII., ki je prosil papeža Klemena VII., naj skliče vesoljni cerkveni zbor v upanju, da bo tako lahko pustil svojo ženo in se poročil z drugo. Javnost tudi lahko prebira akte obeh procesov zoper znanega matematika in filozofa Galilei Galilea iz leta 1633. Na razstavi so tudi pisma Napoleona, cesarice Marije Terezije, Nikolaja Kopernika in drugih osebnosti.

Poljski misijonarji

Poljska katoliška Cerkev bo leto poslala v misijone novih 91 misijonarjev. Med njimi bo 43 redovnikov, 17 škofijskih duhovnikov, redovniški brat, 11 redovnih klerikov, 15 redovnic in štirje študentje teologije. Lani je iz Poljske odšlo v misijone 95 misijonarjev.

Poročen duhovnik

Nadškof Oskar Saier iz Freiburga je pred kratkim posvetil nekdanjega evangeličanskega pastolja in

očeta treh otrok, potem katoliškega diakona Siegfrieda Zimmermanna v katoliškega duhovnika. Papež Janez Pavel II. je dovolil to posvečenje, saj cerkveno pravo dopušča izjemo v primeru, kadar že poročeni duhovnik kakšne druge krščanske veroizpovedi prestopi v katoliško Cerkev in želi delovati kot katoliški duhovnik. Papež potem lahko kandidata odveže od obveznosti življenja v celibatu. Zimmermann je s svojo družino leta 1979 prestopil v katoliško Cerkev in se zaposlil kot pastoralni referent v neki mannheimski kliniki. Januarja letos je bil posvečen v diakona.

Stališče irskih škofov do gladovnih stavk

Irška škofovska konferenca je objavila 8. maja v Dublinu listino o vprašanju cerkvenega pogreba ljudi, ki umro po gladovni stavki. Škofje pišejo, da so tisti, ki iz političnih razlogov odklanjajo hrano, v primeru smrti lahko cerkveno pokopani. „Cerkev uči, da je samomor tudi greh, zato se postavlja vprašanje, ali je gladovna stavka samomor ali ne. Vprašanje je samo na mestu v primeru, ko odklanjanje hrane privede do smrti. Edina oseba, ki more odločiti, ali bo nekdo pokopan cerkveno, je spovednik, ki mora presoditi razpoloženje te duše. Če on meni, da je človek pripravljen in prejme bolniško maziljenje, je lahko tudi cerkveno pokopan,“ pišejo irski škofje. Dodajajo pa, da krščanski pogreb nikakor ne pomeni, da Cerkev tako gladovno stavko odobrava.

Novice IZ SLOVENIJE

Proslava 2 koncilov v Ljubljani

29. maja je bil na Teološki fakulteti v Ljubljani simpozij ob 1600-letnici koncila v Carigradu in sinode v Ogleju ter 1550-letnice koncila v Efsu. 3 predavatelji so udeležencem odstirali podobo družbe in Cerkve v 4. stoletju: dr. France Dolinar (Cerkev v političnih strukturah rimskega cesarstva), dr. Ivan Pojavnik (Vesoljni cerkveni zbor v Carigradu in pomen nicejsko-carigradske veroizpovedi), dr. Metod Benedik (Oglejska sinoda z udeležbo emonskega škofa Maksima). Sklepni govor je imel metropolit šuštar. Slovesno bogoslužje zvečer v ljubljanski stolnici je imel nadškof šuštar ob somaševanju škofa Curtisa iz Montane, ZDA, in škofa Leniča.

Srečanje bolnikov

V cerkljanski cerkvi ob Krki na Dolenjskem se je na praznik Marije Pomočnice, 24. maja, zbralo nad 600 bolnih, ostarelih ter invalidov. Srečanje je vodil urednik Ognjišča Franc Bolé. V kodeljski cerkvi v Ljubljani se je zbralo 17. maja k

evharistični daritvi blizu 800 bolnikov in ostarelih iz 25 ljubljanskih župnij. Srečanje je vodil jezuit p. Marijan Šef. 24. maja so se zbrali tudi bolniki in invalidi iz celjske okolice v Petrovčah. Srečanje je vodil salezijanec Stanislav Hočevnar. Binkoštna nedelja je v Cerkvi na Slovenskem že običajen dan, ki ga župnijska občestva posvečajo svojim bolnim bratom in sestram.

Umrla duhovnika

Milan Grlj

24. aprila je umrl duhovnik Milan Grlj. Rojen je bil 1904 v trnovski dekaniji (danes Ilirska Bitrica), bogoslovje je študiral na Reki in v Benetkah, posvečen je bil 1929, bil kaplan v Moščenicah, Brgudu, Trnovem in Harijah v reški škofiji, 1942 postal župnik v Podgrajah. Pred smrtjo je bil 3 mesece hudo bolan.

Patricij Kodermac

V prometni nesreči je izgubil življenje p. Patricij Kodermac, doma iz Nebla v Goriških Brdih; po nesreči je bil 15 dni v nezavesti, umrl je 5. aprila. Pokopan je v Batiatubji v Braziliji. — Rojen je bil 1911 v žup-

med nami v Argentini

Občni zbor Zavetišča dr. Rožmana

17. maja je bil v Slovenski hiši 12. redni občni zbor Zavetišča dr. Gregorija Rožmana. Zavetišče ima trenutno 230 članov. V njem je sedaj 13 rojakov. V novem odboru so: Mat evž Potočnik - predsednik; Lovro Tomažević - podpredsednik; Jože Žirovnik - tajnik; Vencelj Dolenc - blagajnik; odborniki Franc Avguštin, Emil Cof, Janez Jenko, inž. Anton Matičič, Franc Oblak, Ivan Šiler in Božo Šušteršič; namestniki odbornikov so Valentina Oblak, Ivana Puhek, Marija Podlogar, Srečko Rus in Vera Šurman; v nadzornem odboru pa Janez Amon, dr. Jože Dobovšek in Marjan Loboda.

niji šlovrenc v Goriških Brdih, stopil h kapucinom v Benetke, bil 1938 posvečen v duhovnika in že naslednje leto odšel v Paraná v Brazilijo v misijone. Tam je ustanovil kapucinsko provinco sv. Lovrenca da Brindisi, bil profesor za latinščino, grščino in dogmatiko, veliko je tudi zidal ter bil dolgo časa provincial.

Praznik naših junakov

V nedeljo 7. junija se je slovenska demokratska skupnost v Argentini spomnila pomorjene domobranske vojske in vseh slovenskih žrtev komunizma. Ob 11.30 je delegacija društva Zedinjena Slovenija in slovenskih krajevnih domov položila venec pred spomenik osvoboditelja Argentine gen. San Martina na njegovem trgu v Buenos Airesu.

Ob 16. uri je bila v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši sv. maša. Z delegatom msgr. Oreharjem so somaševali slovenski dušni pastirji. Med mašo je pel „Gallus“ pod vodstvom dr. J. Savellija. Msgr. Orehar je razvijal v pridigi misli iz gesla: v poglobitvi je rešitev. Poudaril je tudi: Kljub obtoževanju slovenskih komunistov se ne pustite zbegati bodisi glede pravilnosti vaše odločitve v času revolucije, ko ste se jim postavili po robu, bodisi glede vašega sedanjega odklonilnega zadržanja do komunizma.

Po maši sta predsednika mladinskih organizacij Vera Breznikar in Tinko Lavrič položila venec pred spo-

menik žrtvam, Gusti Čop je zatrobil pietetno tišino, msgr. Orehar pa vokalno molitve za umrle.

V dvorani je imel spominski govor predsednik ZS arh. Vombergar, v alegorični predstavi „Spev rodni zemlji“ na besedilo S. Šalija in Bineta Magistra so v režiji Mihe Gaserja recitirali Pavči Eiletz, Marica Debevec, Frenk Klemenčič, Marko Križ, Pavel Pleško, kot recitatorski zbor petošolci Srednješolskega tečaja; pevske vloške je odpel ženski zbor pod vodstvom Anke Gaser (solisti: Mimi Kočar, Snežna Batagelj in Janez Mežnar); simbolične vaje po zamisli ge. Eme Kessler so izvedle deklice, ki jih je pripravila Kristina Jerovšek. Sceno je izdelal Bojan Križ.

Spominske proslave so bile potem v teku meseca tudi še po vseh krajevnih domovih.

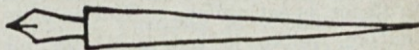
Drama „Umor v katedrali“

Slovensko katoliško akademsko društvo (SKAD) je ob svoji 25-letnici uprizorilo v soboto 20. junija na odru Slovenske hiše dramo angleškega dramatika Elliota „Umor v katedrali“. Po uvodnih besedah predsednice SKAD-a Marjanke Kremžar in slavnostnem govoru prvega predsednika SKAD-a Vladimira Voršiča so visokošolci zaigrali dramo v dveh dejanjih z interludijem. Delo je poslovenil France Papež, režiral pa Frido Beznik. Zbor canterburyskih žena so sestavljale Polona Pintar, Mojca Kalin, Francka Klanjšček, Ani Klemen, Helena in Veronika Fink,

Vera Breznikar, Vera Beltram, Aleksandra Igljč, Klavdija Malovrh, Kristina Jereb, Lučka Kremžar in Helena Urbančič; trije duhovniki so bili Franci Papež, Tinko Lavrič in Andrej Osterc; sel - Milan Magister ml.; nadškof Becket - Franci Žnidar; skuševalci: Martin Dobovšek, Gregor Rant, Janez Krajnik in Jože Rožanec; vitezi: Jože Oblak, Franci Schiffrer, Jože Korošec in Darjan Šifrer; pevca: Marko Fink in Janez Vasle. Sceno je zamislil arh. Franci Klemenc, pripravili pa Lučka Voršič, Mirjam Oblak, Jože Cukjati, Jernej Štefe ml., Oskar Pregelj, Marko Jerman in Matija Debevec. Dramo so ponovili v nedeljo 21. junija.

Proslava šolskih otrok

Šolski odsek „Zedinjene Slovenije“, ki ga vodi France Vitrih, je organiziral proslavo ljudskošolskih otrok v čast mladinskemu zavetniku sv. Alojziju v nedeljo 14. julija. Ob 16. uri je bila v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša za rajno Majdo Markez, ki je umrla 8. junija in je bila do zadnjega voditeljica Jurčičeve šole v Carapachayu. Po maši so se otroci poklonili vsem slovenskim protikomunističnim žrtvam pred spomenikom na dvorišču Slovenske hiše. V dvorani so pravljico igrali L. Suhadolčan „Čudežna srajca dopetajca“ odigrali učenci Baragove šole iz Slovenske vasi v režiji Zdenke Jan.

SMEH OD DOMA (s stisnjenimi zobmi!)

Ob nenehnem zviševanju cen me vseeno veseli, da so tudi pogrebni stroški tako visoki, da sem pravzaprav prisiljen še naprej živeti.

Pri obrazložitvah zviševanja cen me navdušuje izredna domiselnost.

Marsikdo ima prav samo zato, ker sedi v fotelju.

Direktor delavcu: „Oprosti, ker smo te pozabili povabiti na banket, ki smo ga včeraj priredili tebi na čast!“

Kam jadramo? — To vam bom povedal, ko bom zvedel, od kod vleče veter.

Direktor delavcu: „Če me podkupite z devizami, vam dam 27% popusta.“

Direktor ob prebiranju prošenj na razpis vodilnega mesta: „Ta zna pa preveč, ta bi nas takoj pogruntal.“

Delavcem je najlaže jemati, ker imajo roke zaposlene in zato žepe proste.

Kdor dela, tudi greši, zato nekateri sploh ne nehajo govoriti.

Učenci med sabo: „Fantje, se zavedate, da imamo sedaj, ko hodimo v sedmi razred, že povprečno izobrazbo nekaterih naših strokovnjakov?“

Ponujaš mu skledo, on pa zdrvi h koritu.

Le kdo izdaja vedno istim ljudem ribolovne karte za ribarjenje v kalnem?

Če direktor zatrjuje: „Vsi smo enaki!“ si delavec misli: „Pa so res vsi enaki!“

Človeška glava je vsak dan cenejša, svinjska čedalje dražja.

Našo mladino, ki sploh ni pokvarjena, so pokvarili starši.

„Kako pa je s partijo v vašem podjetju? Je v njej mnogo delavcev?“

„Mnogo. Vsi vodilni delavci!“

Delavec: „Jaz sem prvi na seznamu za to stanovanje.“

Direktor: „Jaz sem pa že v tem stanovanju.“

Pri današnjih cenah bo odmrl prej standard kot pa država.

Vse, kar se plazi, še ni človek.

Kdor laže, tudi krade (in lepo živi!)

Velike besede izgovarjajo lahko tudi mala usta.

Domovino je častil kot sveto krajo, a molzel jo je kot pravo.

KJE JE KAJ

LETO 48

AVGUST 1981

UVODNIK	Krščanska družina — korenina naše skupnosti	449
OB MARIJINEM VNEBOVZETJU	Marija — tvoj in moj jutri	450
EVHARISTIČNI KONGRŽS	Kruh za novi svet	453
STANJE SV. OČETA	Zdravje papeža Janeza Pavla II.	455
BESEDA SLOVENSKIH ŠKOFOV	Pastirsko pismo katoliških škofov Jugoslavije za mednarodno leto prizadetih 1981 (1. del)	459
NAŠA VPRAŠANJA	Med Slovenci — tudi ateisti? (Avg. Horvat)	471
	Nekdo, ki je naša neizbežnost (Alojz Rebula)	477
	V Sloveniji je šlo za bistvene vrednote človekovega življenja (Jure Vombergar)	482
	Praktično izpolnjevanje v slovenščini (Simon Rajer)	486
JUBILEJA	Ob 400-letnici rojstva sv. Vincencija Pavelskega (Franc Rode)	479
	Ob 100-letnici smrti pisatelja Dostojevskega (Jože Zadravec)	488
LEPOSLOVJE	Prošnja (Jože Krivec)	452
	Pehar (Emilijan Cevc)	467
	Oče Damijan (Wilhelm Hünermann)	501
ZA MLADINO	Ali je zasebna lastnina upravičena? (Marko Kremžar)	495
V DRUŽINI	Družina in tvarne dobrine (Vital Vider) ...	497
NOVICE	Svetovne novice	505
	Novice iz Slovenije	508
	Med nami v Argentini	509
HUMOR	Smeh od doma (s stisnjenimi zobmi!)	511

Malo za šalo, malo zares

„Moja žena je zelo mnogostranska. Na teniškem igrišču je doma in v bazenu, v gledališču, v kinu — le doma ni doma.“

— — —
„Prinesel sem ti čaj.“

„Pa je res zdravilen?“

„Je. Če ne boš ozdravel, ko ga popiješ, potem sploh nisi bil bolan.“

— — —
Janez je Micki v pismu pripisal:
„Oprosti pisavi! Packe v pismu so naredili na pošti.“

Škilast kaplar se obrne k trem vojakom.

„Kako se pišeš?“ vpraša prvega.

„Gričar,“ odgovori drugi.

„Saj nisem s teboj govoril,“ se zadere kaplar.

„Jaz nisem nič rekel,“ izjeclja tretji.

— — —
Soseda sosedi: „Nobenega pomena nima, da bi se še naprej toliko prepirala z možem, saj ga tako nikoli ne pustim do besede.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la Propiedad Intellectual No. 1.313.507.

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires.
ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1981 je 200.000 pesov.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.
Zunanja in notranja oprema DŽ in BS: Stane Snoj.

DUHOVNO
ŽIVLJENJE
1•9•8•1